

Anita Nyman

Opinnollistamisen kehittäminen OSAO Pudasjärven yksikössä

Case Karhupaja

Opinnäytetyö

Liikunta-alan kehittämisen ja
johtamisen koulutus YAMK

Kevät 2021 / Syksy 2021

**KAMK • University
of Applied Sciences**

Tiivistelmä

Tekijä: Anita Nyman

Työn nimi: Opinnollistamisen kehittäminen OSAO Pudasjärven yksikössä, Case Karhupaja

Tutkintonimike: Liikunnanohjaaja (YAMK)

Asiasanat: työpajapedagogiikka, työpajat oppimisympäristönä, työpajatoiminnan opinnollistaminen, oppimisympäristön tunnistaminen ja oppimisympäristön tunnistamisraportti

Opinnäytetyö aloittaa opinnollistamisen ammatillisen koulutuksen uusien tutkinnonperusteiden mukaisesti. Opinnollistaminen toteutettiin OSAO Pudasjärven yksikössä tarjottavista tutkinnoista Pudasjärvellä sijaitsevalle Karhupajalle. Opinnäytetyön tuotoksena laadittiin sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon oppimisympäristön tunnistamisraportti. Toisena tuotoksena oli 2022 alkavan TUVA- koulutuksen oppimisympäristön tunnistamisraportti. Raportit muodostuvat tutkinnon ja koulutuksen osista sekä osan osista, joita Karhupajalla on mahdollista toteuttaa.

Opinnäytetyössä oli konstruktivinen tutkimusote, jossa käytännön ongelmana olivat oppivelvollisuuden laajenemisen ja ammatillisen koulutuksen muutoksen tuomat haasteet. Ratkaisua etsittiin työpajatoiminnan opinnollistamisen kautta. Ratkaisun etsimisessä oli mukana organisaatioiden johto OSAO Pudasjärven yksiköstä ja Karhupajalta. Opinnäytetyössä tutkittiin myös opinnollistamisesta tehtyjä aiempia tutkimuksia. Teoreettisessa viitekehyksessä avattiin käsitteitä työpajapedagogiikka, työpajat oppimisympäristönä, työpajatoiminnan opinnollistaminen, oppimisympäristön tunnistaminen ja oppimisympäristön tunnistamisraportti. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen OSAO Pudasjärven yksikössä tarjottavat ammatilliset perustutkinnot opinnollistetaan Karhupajan oppimisympäristöön. Tämä opinnäytetyö käynnistää tulevat opinnollistamiset.

Opinnäytetyössä tarkasteltiin opinnollistamisen taustalla olevia syitä ja kuvattiin opinnollistamisen tarvetta. Opinnäytetyössä kuvattiin myös projektiorganisaation perustaminen. Oppimisympäristön tunnistamisraportin laadinta toteutettiin työpajamuotoisesti, substanssiosaajien ammattitaitoa hyödyntämällä käyttäen dialogista keskustelua. Työpajamuistiinpanoista tehtiin induktiivinen sisällönanalyysi.

Opinnäytetyössä toteutettiin teemahaastattelu OSAO Pudasjärven yksikön ammatillisille opettajille. Tulosten perusteella opettajat odottavat pajajaksolta opiskelijan elämännhallintataitojen ja osaamisen kehittymistä. Vastauksissa korostuivat yhteistyön merkitys ja opinnollistamisen ennakkovalmistelujen tärkeys. Selkeänä viestinä on se, että opiskelijan motivaatio on opinnollistamisen edellytys.

Abstract

Author: Nyman Anita

Title of the Publication: Development of studification at OSAO Pudasjärvi unit, Case Karhupaja

Degree Title: Physical education instructor (Master's Degree)

Keywords: workshop pedagogy, workshops as learning environment, studification of workshop activities, identification of learning environment, and learning environment identification report

The Thesis begins the studification in accordance with the new qualification criteria in vocational education. The studification was performed from the qualifications offered in the Educational Consortium OSAO Pudasjärvi unit for Karhupaja in Pudasjärvi. The outcome of the Thesis was an identification report on the learning environment of the basic qualification in electrical and automation sectors. The second outcome was the identification report of the learning environment for TUVA (Initial training to complete a qualification) education starting in 2022. The reports consist of parts of qualification and education as well as parts that can be implemented at Karhupaja.

The Thesis is leaning on the constructive research approach where the practical problem is constituted by the challenges brought by the expansion of compulsory education and the change in vocational education. The solution was sought through the studification of workshop activities. The management of the organisations from the OSAO Pudasjärvi unit and Karhupaja were involved in finding a solution. The Thesis examined previous studies about studification. The theoretical framework consists of the concepts of workshop pedagogy, workshops as learning environment, studification of workshop activities, identification of learning environment, and learning environment identification report. After the completion of the Thesis, the basic vocational qualification offered at the OSAO Pudasjärvi unit will be studified in the learning environment of Karhupaja. This Thesis will initiate future studifications.

The Thesis examined the reasons behind the studification and describes the need for this. The Thesis described the establishment of a project organisation. The preparation of the learning environment identification report was performed in a workshop format, utilising the expertise of the substance specialists using a dialogical discussion. An inductive content analysis was performed on the workshop annotations.

In the Thesis, a thematic interview was carried out for the vocational teachers of the OSAO Pudasjärvi unit. Based on the results, teachers expect the student's life management skills and competence to be developed during the workshop stage. The responses emphasised the importance of co-operation and the importance of advance studification preparations. The clear message is that student motivation is a prerequisite for studification.

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Kehittämistyön tavoitteet ja välineet.....	2
1.2	Opinnollistaminen OSAO Pudasjärven yksikössä Toimex-hankkeessa	5
2	Opinnollistamisen taustaa	6
2.1	Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus.....	7
2.2	Oppiminen työpajatoiminnassa	10
2.2.1	Työpajapedagogiikka.....	10
2.2.2	Työpajat oppimisympäristönä.....	11
2.3	Työpajatoiminnan opinnollistaminen	12
2.3.1	Oppimisympäristön tunnistaminen-, ja tunnistamisraportti	13
2.3.2	Tutkimuksia opinnollistamisesta	14
3	Kehittämistyön toteutus.....	17
3.1	OSAO Pudasjärven yksikkö.....	17
3.2	Karhupaja	17
3.3	Lähtötilanteen kuvaaminen	18
3.4	Projektiorganisaation kuvaaminen	19
3.5	Tutkimus- ja kehittämistyön eteneminen	22
3.5.1	Yhteistyön aloittaminen ja käytännöistä sopiminen.....	23
3.5.2	Oppimisympäristön tunnistamisraportti.....	24
3.5.3	Osaamisen kehittymistä Karhupajalla	25
4	Tulokset ja tulkinta	26
4.1	Opinnollistaminen yhteistyöllä Karhupajalla	26
4.2	Osaamisen kehittymisen odotukset.....	28
4.2.1	Haastatteluvastauksista miellekartaksi.....	29
4.2.2	Opinnollistamisen hyödyt	31
4.2.3	Opinnollistamisen haasteet.....	34
4.2.4	Keskustelua opinnollistamisen teemasta.....	36
5	Pohdinta	37
5.1	Tulosten luotettavuus	39
5.2	Tulosten anti tilaajalle	41

5.3	Oma kehittyminen.....	42
5.4	Jatkotutkimuksen aiheita	43
	Lähteet	44
	Liitteet	
	Liite 1 Aineistonhallintasuunnitelma	
	Liite 2 Haastattelulomake	
	Liite 3 Oppimisympäristön tunnistamisraportti sähkö- ja automaatioalan perustutkinto- Karhupaja	
	Liite 4 Oppimisympäristön tunnistamisraportti TUVA-koulutus- Karhupaja	
	Liite 5 Sisällönanalyysi: Tukea tarvitsevat opiskelijat hyötyvät opinnollistamisesta	
	Liite 6 Sisällönanalyysi: Opinnollistamisen hyödyt opiskelijalle	
	Liite 7 Sisällönanalyysi: Opettajat toivovat opinnollistetun osaamisen ja elämähallintataitojen kehittymistä	
	Liite 8 Sisällönanalyysi: Opinnollistamisen hyvät keinot	
	Liite 9 Sisällönanalyysi: Työpajalle opinnollistetun haasteet	
	Liite 10 Sisällönanalyysi: Opettajien haasteet työpajalle opinnollistamisesta	

1 Johdanto

Yhteiskuntamme muuttuu. Marinin hallituksen hallitusohjelman yhtenä strategisena tavoitteena on, osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi. ”Tasa-arvoisen yhteiskunnan tavoitteena on, että jokaisella on mahdollisuudet kouluttautua niin pitkälle kuin rahkeet riittävät. Koulutusta ja kouluttautumista arvostetaan vahvasti. Sivistys on yksi tärkeimpiä arvojamme ja ihmisen vapauden tae”. (Valtioneuvosto 2019, 163.)

Oppivelvollisuus laajenee ja oppivelvollisuusikää korotetaan 18 ikävuoteen vuodesta 2021 alkaen. Samalla kaikki oppivelvollisuusikäiset saavat oikeuden suorittaa toisen asteen tutkinnon maksuttomasti. Tavoitteena on, että kaikki peruskoulun päättävä suorittavat toisen asteen koulutuksen. Tätä lakia on tarkoitus soveltaa ensimmäistä kertaa niihin oppivelvollisiin, joiden oppivelvollisuus nykyisen lain mukaan päättyy vuonna 2021. Hallitusohjelman tavoitteena on myös vahvistaa ohjausta ja oppilashuollon palveluita. (Opetus ja kulttuuriministeriö b n.d.)

Oppivelvollisuuden laajeneminen haastaa ammatillisen koulutuksen muuttamaan toimintatapaan ja luomaan entistä joustavampia opintopolkua opiskelijoiden tukemiseksi. Yhteistyön ja verkostojen merkitys korostuu ja sujuvat osaamispolut tulevat entistä tärkeämmäksi. (Opetushallitus a 2021.)

Opinnäytetyön tavoite on vaikuttaa pidemmällä tähtäimellä läpäisyn tehostamiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen opinnollistamisen avulla. Työpaja ei kuitenkaan ole suurien massojen paikka, vaan tavoitteena on toimia syrjäytymisen ehkäisemisen toimenpiteenä. Työpajan oppimisympäristö mahdollistaa entistä voimakkaammin opiskelijan tukemisen esimerkiksi sosiaalisen vahvistamisen ja elämänhallinnan osa-alueella. (Juntunen 2012.)

Opinnäytetyö kiinnittyy Koulutuskuntayhtymä OSAOn strategiaan. OSAOn strategisena painopisteenä on aktiivinen työelämäkumppanuus ja paikallisten osaamispolkujen laajentaminen. (OSAO. Hallinto ja päätöksen teko.) OSAOssa strateginen johtaminen on määritelty tärkeimmäksi ohjausvälineeksi johtamisessa ja ohjaamisessa. Sen mukaan hyvä strategia on arjessa elävä työkalu, joka ohjaa toimintaa päämäärätietoisesti kohti asetettuja tavoitteita ja haluttua tulevaisuudenkuvaa. (Koulutuskuntayhtymä OSAO 2019.) Vuorisen mukaan strateginen johtaminen mahdollistaa pitkän aikavälin menestyksen. Strategiaa on kuvattu yrityksen kannattavuuden kaavaksi ja liiketoiminnan teoriaksi. (Vuorinen 2013, 15.)

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on aloittaa uusien tutkinnonperusteiden mukainen opinnollistaminen OSAO Pudasjärven yksikössä tarjottavista tutkinnoista Karhupajan ympäristöön. Työpaja-toiminnan opinnollistaminen tarkoittaa kokonaisuutta, joka sisältää työpajan oppimisympäristön tunnistamisen, valmentautujalle kertyvän osaamisen tunnistamisen ja osaamisen osoittamisen näytössä. Osaamistodistuksella, muulla dokumentilla tai käytännön työtehtävissä näyttönä voidaan tehdä näkyväksi työpajalla tunnistettu osaaminen. Opetushallituksen hyväksymiä perustutkinnon perusteita käytetään oppimisympäristöjen tunnistamisessa. (Maskonen, Pahlman & Wienkoop 2019,19.)

Konkreettisenä opinnäytetyön tuotoksena valmistuu sähkö- ja automaatioalan ja TUVA- koulutuksen (tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen) oppimisympäristön tunnistamisraportti Karhupajalle niistä tutkinnon ja koulutuksen osista tai osan osista, joita siellä on mahdollista toteuttaa. Tunnistamisraportti on toimintaympäristön kuvaus, jota peilataan tutkinnon perusteisiin ammattitaitovaatimuskohtaisesti. Opinnollistamista avataan tarkemmin kappaleessa 2.4.

Konstruktiiivinen tutkimuksessa yhdistetään käytännön ongelma ja sen ratkaisu teoreettiseen tietoon. Se on suunnittelua ja käsitteellistä mallintamista, mallien toteutusta ja testaamista. Konstruktiiivisessa tutkimuksessa toimijat esimerkiksi organisaation johto, ovat aktiivisesti mukana rakentamassa ratkaisua tutkimusongelmaan. Konstruktiiivinen tutkimus pyrkii muuttamaan organisaation toimintaa ja käytänteitä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2018, 65.)

Tämän opinnäytetyön käytännön ongelmana on oppivelvollisuuden laajenemisen ja ammatillisen koulutuksen muutoksen tuomat haasteet. Ratkaisua etsitään työpajatoiminnan opinnollistamisen kautta. Ratkaisun etsimisessä on tiiviisti mukana organisaatioiden johto niin OSAO Pudasjärven yksiköstä, kuin Karhupajaltakin. Tutkimus pyrkii muuttamaan OSAO Pudasjärven yksikön toimintaa ja käytänteitä mahdollistamalla opintojen edistämisen Karhupajalla TUVA-koulutuksessa ja sähköasentajakoulutuksessa.

1.1 Kehittämistyön tavoitteet ja välineet

Tutkimuksellinen kehittämistoiminta on tiedontuotantoa, jossa tutkimus on avustavassa roolissa. Käytännön toiminnoista ja rakenteista nousevat kysymyksenasettelut muodostavat tietoa. Tavoitteellinen kehittämistoiminta pyrkii konkreettisiin muutoksiin ja yhtä aikaa perusteltuun tiedon tuottamiseen. (Toikko & Rantanen 2009, 22–23.) Tutkimuskysymykset ovat tutkimusasetel-

man keskiössä. Kehittämistoiminnan yhteydessä puhutaan tutkimuskysymysten sijaan arviointikysymyksistä, kehittämiskysymyksistä tai vain kysymyksistä. Laadullisessa tutkimuksessa kysymykset saavat olla yleisluontoisia ja muuttua aineiston tuottamisen ja jäsentämisen myötä. (Toikko & Rantanen 2009, 117.)

Tutkimuksellisen kehittämistyöni aikana selvitetään ja tutkitaan sekä pyritään vastaamaan kysymyksiin:

1. Mitä TUVA-koulutuksen osia ja sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon osan osia voi opinnollistaa Karhupajan ympäristöihin?
2. Millainen on oppimisympäristön tunnistamisraportti TUVA-koulutuksesta ja sähkö-, - ja automaatioalan perustutkinnosta Karhupajan ympäristössä?
3. Millaista osaamista OSAO Pudasjärven yksikön opettajat odottavat Karhupajalla tapahtuvan opinnollistamisprosessiin osallistuneelle opiskelijalle?

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutus alkaa Suomessa 1.8.2022. Opinnäytetyö vastaa aikansa haasteisiin. Muuttuvassa yhteiskunnassa ammatillisen koulutuksen haasteet ovat kasvaneet ja tarvitaan entistä joustavampia osaamispolkuja opiskelijoiden tukemiseksi. Työpajapedagogiikan keinot vastaavat sellaiseen haasteeseen, johon oppilaitoksen tuki ei yllä.

Opinnäytetyön tuotoksena valmistuu Karhupajalle tehty oppimisympäristön tunnistamisraportti TUVA-koulutuksesta (1.8.2022 voimaan tuleviin perusteisiin <https://eperusteet.opintopolku.fi/beta/#/fi/tutkintoonvalmentava/7534950/tekstikappale/7534971>) ja sähkö- ja automaatioalan perustutkinnosta. (1.8.2020 hyväksytyihin tutkinnon perusteisiin <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/6810751/reformi/tiedot>) niistä tutkinnon ja koulutuksen osista, joista se on mahdollista toteuttaa.

Opinnäytetyössä on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimusote. Ratkaisua haetaan konstruktiivisen tutkimuksen keinoin ja poistetaan ongelma suunnittelemalla ja kirjaamalla ajantasaiset oppimisympäristön tunnistamisraportit. Opinnäytetyössä tutkitaan aiempaa teoriaa ja kirjallisuutta aiheesta sekä tehdään teoriaan perustuva ratkaisu. Toimivuus todetaan käytännössä. (Kananen 2017 a, 14–15.) Opinnäytetyössä kuvataan opinnollistamisesta tehtyjä aiempia tutkimuksia ja kehittämishankkeita. Teoreettisessa viitekehysessä avataan käsitteitä työpajapedagogiikka, työpajat oppimisympäristönä, työpajatoiminnan opinnollistaminen, oppimisympäristön tunnistaminen ja oppimisympäristön tunnistamisraportti.

Konstruktivisessa tutkimuksessa on vahva teoreettinen perustelu ratkaisuille. Se on toteutettu innovatiivisin ja heuristisin menetelmin. Konstruktivinen tutkimusote perustuu teoriaan ja aikaisempiin tutkimuksiin. Teoreettisen viitekehyksen ympärille rakennetaan konstruktio. Siinä mietitään, miten ongelma saadaan poistettua. Toteutetaan konstruktio ja arvioidaan onnistuminen. Lopussa muutos yleistetään ja palautetaan teoriamaailmaan. (Kananen 2017 a, 15.)

Konstruktivisessa tutkimuksessa on tavoitteena selkeästi kehittää yritykseen tai organisaatioon jotakin uutta. Aineisto kannattaa hankkia monin tavoin. Merkittävää on tuntee käyttäjien tarpeet perusteellisesti ja ottaa heidät mukaan kehittämisprosessiin jo varhaisessa vaiheessa. (Ojasalo ym. 2018, 68.) Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa kävi ilmi Priimus-järjestelmän tietokannoista, että validia otantaa sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon opinnollistetuista opiskelijoista ei saada. Opiskelijoita oli ollut Karhupajalla liian vähän. TUVA- koulutus suomessa ei ole vielä alkanut, joten opinnollistettuja ei voi vielä olla.

Konstruktivisesta tutkimuksesta toimeksiantaja saa tutkimuksesta puolueettoman ja teoreettisen tietoon perustuvan ratkaisun. Näin organisaatio laskee teoreettisemmän tutkimuksen ja käytännön kehittämistyön välistä kuilua, mikä voi lisätä organisaation tutkimusosaamista myöhemmissä kehittämishankkeissa. (Ojasalo ym. 2018, 66.)

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on aloittaa uusien tutkinnon perusteiden mukainen opinnollistaminen OSAO Pudasjärven yksikössä tarjottavista tutkinnoista Karhupajan ympäristöön. Opinnäytetyön aikana syntyy erilaisia toimintamalleja ja käytänteitä. Esimerkiksi ohjausryhmän toiminta. Opinnäytetyön päätyttyä ohjausryhmän toimintaa ja yhteistyön käytänteitä on tarkoitus jatkaa. Tavoitteena on myöhemmin opinnollistaa kaikki OSAO Pudasjärven yksikön tarjoamat alat. Opinnäytetyö ei tutki yhteistyötä tai opinnollistamisen prosessia OSAO Pudasjärven yksikön ja Karhupajan välillä.

Opinnäytetyössä tarkastellaan opinnollistamisen takana olevia syitä ja kuvataan opinnollistamisen tarvetta, perustetaan projektiorganisaatio ja kuvataan projektiorganisaation vastuut ja tehtävänkuvat opinnäytetyöhön liittyen. Oppimisympäristön tunnistamisraportin laadinta toteutetaan työpajamuotoisesti, substanssiosaajien ammattitaitoa hyödyntämällä käyttäen dialogista keskustelua. Opinnäytetyöntekijä kirjaa työpajoista muistiinpanoja yhteiskehittämisen aikana ja muodostaa näistä sisällönanalyysin. Loppuvaiheessa toteutetaan teemahaastattelu OSAO Pudasjärven yksikön ammatillisille opettajille. Minkälaista osaamisen kehittymistä he odottavat pajakson aikana tapahtuvan opinnollistetulle opiskelijalle. Haastattelut nauhoitetaan, litteroidaan ja kirjataan sisällönanalyysi. Lopuksi tehdään aineistoista yhteenveto ja julkaistaan aineisto.

1.2 Opinnollistaminen OSAO Pudasjärven yksikössä Toimex-hankkeessa

Opinnäytetyön toimeksiantaja on OSAO Pudasjärven yksikkö. OSAO on kahdeksan kunnan omistama koulutuskuntayhtymä, joka järjestää jäsenkuntiensa puolesta opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvanmukaisia ammatillisia tutkintoja sekä ylläpitää alueellista liikuntakeskusta (OSAO 2019 a). OSAO:ssa on ammatillisen koulutuksen kaikki alat ja koko elinkaari-kaikille ryhmille. Opintojen alussa jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma opiskelijan toiveista ja vahvuuksista keskustelemalla. Yhdessä suunnitellen toteutetaan opiskelijalle yksilöllinen opintopolku. (OSAO 2019 b.) OSAO Pudasjärven yksikkö on pieni ja lämminhenkinen toisen asteen oppilaitos, jossa opiskelijat tunnetaan.

Opinnollistaminen OSAO Pudasjärven yksikö ja Karhupajan kanssa ei ole uusi asia. Pudasjärvellä ja Taivalkoskella toimi vuosina 2012–2014 Toimex-projekti, jossa kohderyhmänä olivat Taivalkoskella ja Pudasjärvellä toisen asteen opiskelijoiden kanssa työskentelevät opettajat, ohjaajat ja ammattiopistoissa ja lukioissa, kunnissa ja työpajoissa toimivat ohjaajat ja etsivät nuorisotyön ohjaajat, sosiaalityöntekijät, terveydenhuollon henkilöstö sekä TE-toimiston nuorten kanssa työskentelevät työvoimaneuvojat. Lisäksi kohderyhmässä olivat mukana yritysten työpaikkaohjaajat nuorten laajennetun työssäoppimisen mallin kehittämisen osalta. (Nyman 2014 1–2.) Opinnäytetyöntekijä toimi vuosina 2013–2014 Pudasjärven projektikoordinaattorina.

Hankkeen tavoitteena oli ennaltaehkäistä toisen asteen opintoja suorittavien opiskelijoiden syrjäytymistä kehittämällä tekemällä oppimisen edistämiseksi varhaisen puuttumisen malleja, kehittää tekemällä oppimisen malleja sekä tukea opiskelijoiden työhön siirtymää opintojen päättymisen yhteydessä. Pudasjärven ja Karhupajan opinnollistamis-prosessi toteutettiin opettajien kanssa yhteistyössä ja avattiin sillä hetkellä yksikössä tarjottavat perustutkintojen opetussuunnitelmat. Avattujen opetussuunnitelmien kautta opinnollistettiin edellä mainitut koulutuskokonaisuuden Karhupajan kanssa. (Nyman 2014 1–2.)

Toimex-hankkeen jälkeen on tapahtunut sekä työpajalla, että ammattiopistolla suuria muutoksia. Työpajalla iso osa työntekijöistä on vaihtunut. Työpajalla uutena ympäristönä digipaja on aloittanut toimintansa vuonna 2021. Ammattioppilaitoksen opintolinjoista iso osa vaihtunut ja työntekijämuutoksia on paljon. Tarvitaan uudelleen verkostoitumista, opinnollistamista ja yhteiskehittämistä.

2 Opinnollistamisen taustaa

Laki ammatillisesti koulutuksesta tuli voimaan 1.1.2018. Ammatillista koulutusta säätelevät asetus 673/2017, tutkintojen ja valmentavan koulutuksen perusteet ja opetus- ja kulttuuriministeriön ja opetushallituksen ohjeet. Lakiuudistuksen myötä vanhat lait ammatillisesta peruskoulutuksesta (630/1998) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta kumottiin. (Laki ammatillisesti koulutuksesta (531/2017.)

Tämä ammatillisen koulutuksen reformiksi kutsuttu lakiuudistus oli Suomen suurin lähes kahteen kymmeneen vuoteen. Reformin uudistus muutti koko toimintakulttuurin. Se tarkoittaa käytännössä siirtymistä koulutuksesta oppimiseen ja kurssikuvauksista oppimistuloksiin. Ammatillisen koulutuksen kesto ja sisältö määräytyvät opiskelijan osaamisen perusteella, ei opiskeluun käytetyn ajan perusteella. Opiskelijoiden opintopolut ovat joustavia ja yksilöllisiä ja ammattiin oppiminen siirtyy yhä enemmän työpaikalle. Tavoitteena on siirtyä osaamisperustaisuudesta asiakaslähteisyyteen. Koulutusuudistuksen taustalla oli työelämän kaipaama uudenlainen osaaminen ja ammattitaito sekä myös se, että koulutukseen on käytettävissä entistä vähemmän rahaa. (Opetus ja kulttuuriministeriö a n.d.)

Ammatillinen perustutkinto on laajuudeltaan 180 osaamispistettä. Aikaisempi tutkinnon peruste sisälsi työssäoppimista 30 osaamispistettä. Uusissa perusteissa ei ole määritelty työssäoppimisen pituutta ollenkaan. Käytännössä koko tutkinnon voi suorittaa työpaikalla oppien. Työssäoppimisen termi on muuttunut koulutussopimukseksi ja oppisopimukseksi. Oppisopimuksessa opiskelija on määräaikaisessa työsuhteessa ja hänelle maksetaan palkkaa. Koulutussopimuksessa opiskelija saa opintososiaalisia etuuksia ja hänelle ei makseta palkkaa. Molempia sopimuksia voi yhdistellä tarpeen mukaan. Työpaja on verrattavissa työpaikkaan, jossa voi hankkia osaamista ja siellä voidaan järjestää näyttöjä. (Maskonen ym. 2019, 16.)

2018 reformissa tehdyt muutokset olivat välttämättömiä ja kannatettavia. Rahoitusleikkaukset ovat olleet kuitenkin niin suuria, että ne vaarantavat uudistusten toimeenpanon ja voivat jopa syrjäyttää heikosti pärjääviä opiskelijoita. Nyt kun koulutukselta vaaditaan joustavuutta ja tehokkuutta koulutuksen ulkopuolelta opitun, tunnistaminen ja hyväksi lukeminen on tullut tärkeäksi kehittämiskohteeksi. Paras syrjäytymisen ehkäisemisen keinon on tulevaisuuden osaamisen kehittäminen. ”Tietojen opettelun sijasta koulutusjärjestelmässä tulee kehittää taitoja, joilla selvitä epävarmuuden ja muutosten maailmasta. Kouluista pitää tulla uuden toimintakulttuurin oppivia

yhteisöjä, jotka tarjoavat huipputason koulutusta sekä mahdollisuuksia kasvaa vastuullisiksi ja valituneiksi yhteiskunnan jäseniksi”. (Pitkänen 2019, 37.)

2.1 Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet julkaistiin 7.6.2021. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus yhdistää aiemmat nivelvaiheen koulutukset eli perusopetuksen lisäopetuksen (kymppiluokka), lukioon valmentavan koulutuksen (LUVA) ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA). Paikallisiin toteutussuunnitelmiin perustuva TUVA-opetus alkaa syksyllä 2022. (Opetushallitus b 2021a.)

TUVA-Koulutus on suunnattu perusopetuksen päättävälle nuorille ja valmentavaa koulutusta tarvitseville aikuisille. Opiskelijalla on mahdollisuus oppia tarvitsemiaan taitoja jatkaakseen opintoja lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Koulutuksen aikana opiskelija voi tutustua eri koulutusaloihin ja etsiä suuntaa jatko-opintoihin ja uravalintaansa. Koulutus mahdollistaa perusopetuksen arvosanojen korottamisen ja lukio tai ammatillisen koulutuksen opintojen suorittamisen. Hakeutumisvaiheessa opiskelijan ei tarvitse tietää haluaako hän jatkaa lukio vai ammatillisen koulutuksen opintoja. Opiskelija saa halutessaan kokeilla vaikka molempia ja harkita tulevaisuuden suuntaa. (Opetushallitus b 2021a.)

TUVA-koulutuksen opetus perustuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitukselle, jossa arvoperustana ovat demokratia, yhdenvertaisuus, tasa-arvo sekä kestävä elämäntapa. Opiskelijan henkilökohtainen opiskelupolku rakentuu opiskelijälähtöisesti hänen vahvuuksilleen ja henkilökohtaisille tavoitteilleen. Koulutuksen tavoitteena on luoda oppimisympäristöjä, joista erilaisista taustoista tulevilla opiskelijoilla on mahdollisuus pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. (Opintopolku. 2021a.)

TUVA-koulutuksen tavoitteena on saada valmiudet hakeutua toisen asteen koulutukseen ja suorittaa tutkinto, selkiyttää suunnitelmia jatko-opintojen ja uravalinnan suhteen sekä parantaa kielitaitoa. (Räty 2021, 3.) Koulutus muodostuu 38 viikon opinnoista, joissa suoritus aika on enintään yksi vuosi (1215/2020, 11§). Koulutusaika voi olla myös lyhyempi ajanjakso omien tavoitteiden ja osaamistarpeiden mukaisesti. (Opintopolku. 2021a.)

Kuva 1 . Tuva koulutuksen tavoitteet ja laaja-alainen osaaminen (Räty 2021, 3.)

TUVA-koulutus tukee kokonaisvaltaisesti opiskelijan valmiuksia ja osaamista. Laaja-alainen osaaminen tarkoittaa tietojen, taitojen, arvojen ja asenteiden sekä toimintakyvyn kokonaisuutta, joka kytketään koulutuksen osien sisältöihin. Laaja-alainen osaaminen keskittyy niihin valmiuksiin, joita opiskelija tarvitsee siirtyäkseen opiskelemaan toiselle asteelle. TUVA-koulutuksen laaja-alainen osaaminen koostuu seuraavista osa-alueista (Kuva 1). (Opintopolku 2021b.)

Oppimaan oppiminen: Opiskelijan tiedonhankintataidot kehittyvät ja hän osaa ottaa vastuuta opinnoistaan. Opiskelija osaa käyttää asianmukaisia ja monipuolisia oppimistapoja ja -strategioita ja ymmärtää vertaisryhmän ja muun lähipiirin merkityksen oppimisen ja opiskelun tukena. Opiskelija kehittää opiskelukielen taitoaan tavoitteellisesti. (Opintopolku 2021b.)

Monilukutaito: Opiskelija kehittyä viestien tulkitsijana ja tuottajana. Hän osaa tarkastella ja tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä. Luku- ja kirjoitustaidon ohella opiskelija kehittää kuvanlukutaitoaan, medialukutaitoaan ja numeerista lukutaitoaan. (Opintopolku 2021b.)

Digiosaaminen: Opiskelija osaa hyödyntää digitaalisia palveluita osana oppimista ja ongelmanratkaisua. Opiskelija osaa vastuullisen toiminnan sosiaalisessa mediassa. Hän käyttää digitaalisia palveluita asioidessaan viranomaisten ja muiden sähköisiä asiointia vaativien palveluntarjoajien kanssa. (Opintopolku 2021b.)

Vuorovaikutusosaaminen: Opiskelija pyrkii toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja ilmaisee näkökantoja rakentavasti. Hän oppii kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten mielipiteitä ja kehittää empatiakykyään. Opiskelija osaa käyttää eri kieliä viestinnässään asianmukaisesti. Opiskelija osaa viestiä erilaisilla sosiaalisen median alustoilla asiaankuuluvasti. (Opintopolku 2021b.)

Hyvinvointiosaaminen: Opiskelija vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan sekä ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen. Hän omaksuu hyvinvointiaan tukevia toimintatapoja. Opiskelija osaa suunnitella ajankäyttöään. Hän osaa hakea tietoa ja apua hyvinvointinsa ylläpitämiseksi sekä hakeutua tarvittaessa hyvinvoinnin ja terveydenhuollon palveluihin. (Opintopolku 2021b.)

Ympäristöosaaminen: Opiskelija osaa toimia kestävän kehityksen mukaisesti ja ymmärtää sen merkityksen maapallolle. Hän ymmärtää merkittävimpiä ympäristön muutoksia ja ihmisen toiminnan merkityksen niihin. Opiskelija tuntee kestävän kehityksen tavoitteet ja ymmärtää ilmiöiden vaikutuksen toisiinsa. Hän osaa toimia kestävän elämäntavan mukaisesti ja ottaa vastuuta ympäristöstä yhteistyössä muiden kanssa. (Opintopolku 2021b.)

Yhteiskuntaosaaminen: Opiskelija oppii aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja sekä demokraattisen yhteiskunnan periaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää työn merkityksen yksilön elämässä ja yhteiskunnassa. (Opintopolku 2021b.)

Kulttuuriosaaminen: Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä opiskeluyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta. Opiskelija saa kokemuksia kansainvälisyydestä omassa arjessaan ja opiskeluympäristössään. Mahdollinen kieliprofiilin tekeminen auttaa osaltaan opiskelijan ymmärrystä kielellisestä identiteetistään sekä hänen kasvuaan kielenoppijana ja -käyttäjänä. (Opintopolku 2021b.)

2.2 Oppiminen työpajatoiminnassa

Nuorisolaki määrittelee nuorten työpajatoiminnan tehtävät. Tavoitteena on valmennuksen avulla kehittää nuorten valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminta pyrkii parantamaan nuorten elämönhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuun, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori harjoittelee tekemällä työtä tai toimintaa omista lähtökohdistaan käsin. (Nuorten työpajatoiminta 1285/2016.)

2.2.1 Työpajapedagogiikka

Työpajapedagogiikka termistä on keskusteltu ainakin vuodesta 2007 lähtien. Tekemällä oppii -hankkeessa työpajapedagogiikka määriteltiin yhdessä toimijoiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Työpajapedagogiikalla tarkoitetaan joustavissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa yksilön edellytysten mukaista, tekemällä oppimista korostavaa, yhteisöllistä ja suunnitelmallista valmennusta. Taustateoriat löytyvät kasvatustieteistä. (Hämäläinen & Palo 2014, 24–27.)

Työpajapedagogiikka rakentuu arvoista, eettisyydestä ja ihmis- ja oppimiskäsityksistä. Arvot konkretisoituvat kunnioituksena valmentautujan oikeuksista, yksilöllisyydestä ja ihmisarvosta. Valmentajan eettisyydessä ammattitaito näkyy oikeudenmukaisuutena, tasapuolisuutena, luotamuksellisena ja vaitiolovelvollisena toimintana. Valmennustyö perustuu ihmiskäsitykseen, pohdintaan yksilön elämäkäsityksestä ja toimintaa ohjaavista tekijöistä. Työpajalla tunnistettavia ihmiskäsityksiä ovat holistinen, - humanistinen, - behavioristinen, - kulttuurinen, - situationaalinen, - kognitiivinen, - ja psykofyysinen ihmiskäsitys. Ihmiskäsitykseen liittyy merkittäväsi oppimiskäsitys, se toimii pohjana pedagogiselle ajattelulle. Oppimiskäsitys tarkoittaa tapaa ymmärtää oppimista, opettamista ja oppimisen luonnetta. Ammattitaitoinen valmentaja osaa käyttää monipuolisia ja tarkoituksen mukaisia menetelmiä valmentautujan osaamisen edistämiseksi. (Hämäläinen & Palo 2014, 27–32.)

Työpajan toiminta-, työ ja oppimisympäristössä edistetään yksilön kasvuun, osallisuutta ja osaamisen kehittymistä. Työpajalla otetaan huomioon valmentautujien yksilölliset tarpeet, etenemisvalmiudet ja vahvuudet. Työpajalla on mahdollista antaa aikaa yksilölliseen kasvuun ja tukea valmentautujaa elämäntilanteen vaatimalla tavalla. Työ-, toiminta- ja oppimiskokonaisuuksia on

mahdollisuus rakentaa työpajan sisällä, kuin työpajan yhteistyöverkostoissa, oppilaitokset mukaan lukien. (Hämäläinen & Palo 2014, 24.)

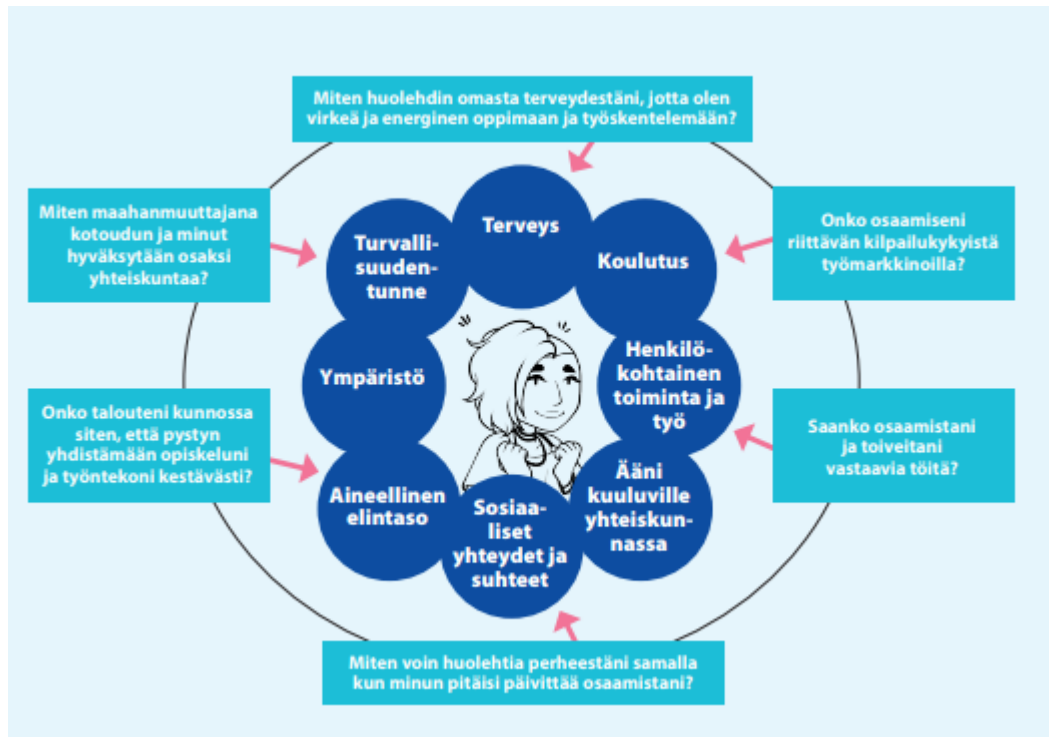
Yhteisöllisyyden kokemukset muodostuvat pajan jäsenten yhteisesti ymmärretyistä varoista ja tavoitteista, yhteisestä toiminnasta päämäärän saavuttamiseksi sekä yhdessä tehdyistä toimintaohjeista ja periaatteista. Yhteisöllisyys rakentuu vuorovaikutuksella ja dialogisuudella, se tarkoittaa nähdäksi, kuulluksi ja ymmärretyksi tulemistä. (Hämäläinen & Palo 2014, 24.)

Valmennusprosessi on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen. Suunnitelmassa on valmentautujan ja ohjaavan tahon kanssa määritelty tavoitteet, käytännön toimet ja keinot niiden saavuttamiseksi. Konkreettisten tehtävien kautta valmentautujilla on mahdollisuus oppia uusia tietoja ja taitoja. Vaatimustasoa nostetaan osaamisen karttumisen myötä. Valmentautujan henkilökohtaiseen suunnitelmaan kirjataan myös realistinen aikataulu tavoitteiden saavuttamiseksi. Valmennuksen lähtökohtana on aikaan saada onnistumisen kokemuksia ja selkeästi osoitettavaa osaamisen karttumista. (Hämäläinen & Palo 2014, 24–25.)

2.2.2 Työpajat oppimisympäristönä

Oppimisympäristö tarkoittaa erilaisia vuorovaikutussuhteita ja tiloja, jotka mahdollistavat yksilön uusien tietojen ja taitojen omaksumisen ja oppimisen. Työpaja sisältää oppimiseen vaikuttavia fyysisiä, sosiaalisia, pedagogisia ja psykologisia tekijöitä. (Maskonen ym. 2019,22.) Oppiminen voi olla arkioppimista tai virallisen tai epävirallisen oppimisen seurausta. Oppimisympäristö termiä käytetään myös puhuttaessa yksittäisistä sähköisistä oppimisalustoista. (Hämäläinen & Palo 2014, 3.)

Oppimisympäristönä työpajat ovat sosiaalisesti vahvistavia, toiminnallisia, moniammatillisia ja joustavia. Kokonaisvaltainen lähestymistapa mahdollistaa valmentautujien geneeristen ja ammatillisten taitojen syntyminen ja vahvistamisen. Valmennusjakso edistää valmentautujan yksilöllistä kasvua, sosiaalista vahvistumista ja aktiivista osallisuutta, arjenhallintaa sekä opiskelu, ja työelämävalmiuksia (kuva 2.) (Maskonen ym. 2019,23.)

Kuva 2. Ihmisläheiset palvelut edellyttävät kokonaisvaltaista lähestymistapaa (Maskonen ym. 2019,23).

Työpajat auttavat erityisesti valmentautujia, joilla on vaikea pärjätä tavanomaisissa opiskeluolosuhteissa. Tekemällä oppivat valmentautajat voivat kartuttaa taitojaan tuetun tekemisen kautta. Tämä mahdollistaa tutkinnon osien tai joissakin tapauksissa jopa tutkinnon suorittamisen. (Maskonen ym. 2019,23.)

2.3 Työpajatoiminnan opinnollistaminen

Opinnollistamista on toteutettu ammatin oppimisessa jo vuosisatoja mestarin ja oppipojan yhteistyönä. 1990-luvulta lähtien työssäoppiminen, osaamisperusteisuus ja näyttötutkinnot ovat tarkoittaneet ammatillisen koulutuksen sitoutumista työelämän kanssa. Järjestelmällistä opinnollistamista työpajatoimintaan on tehty eri hankkeissa vuodesta 2004 alkaen. (Maskonen ym. 2019,19.)

Opinnollistamisen tausta-ajatuksena on elinikäisen oppimisen toteuttaminen. Opinnollistaminen on valmentautujan aiemmin hankitun osaamisen selvittämistä ja valmennuksen aikana lisäänty-

neen ammatillisen osaamisen tunnistamista. Tunnistettu osaaminen kirjataan osaamistodistukseen. Näin osaamisesta tulee näkyvää ja sitä voidaan hyödyntää opiskelijan jatkolulla. (Teke-mällä oppii 2014, 3.)

Osaamisen tunnistaminen kirjoitetaan opetussuunnitelman kielellä. Tunnistamisessa on kolme vaihetta: tunnistaminen, arviointi ja tunnustaminen. Tunnistamisvaiheessa selvitetään valmentautujan osaaminen ja tehdään se näkyväksi. Arvioinnissa tarkastellaan osaamisen suhdetta tavoitteisiin ja tunnustamisessa virallisen hyväksynnän antamista aiemmin hankitulle osaamiselle esimerkiksi todistuksella tai tutkintotodistuksella. (Hämäläinen & Palo 2014, 39.)

2.3.1 Oppimisympäristön tunnistaminen-, ja tunnistamisraportti

Oppimisympäristön tunnistamisella tarkoitetaan työpajalla olevien tilojen, koneiden, laitteiden ja valmennustoimintojen analysointia ja kirjaamista. (Hämäläinen & Palo 2014, 40.) Oppimisympäristön tunnistaminen on tärkeää opinnollistamisen onnistumisessa. Oppimisympäristön tunnistaminen voidaan tehdä opettajalähtöisesti tai työpajalähtöisesti. Opettajalähtöisyydessä opettaja laatii opiskelijan näytön toteuttamiseen suunnitelman työpajalle. Työpalalähtöisessä toiminnassa paja pyrkii omaehtoiseen osaamisen tunnistamiseen ja osaamistodistuksiin. (Maskonen ym 2019, 29–30.)

Oppimisympäristön tunnistamisen kriteerit haetaan tutkintojen perusteista Opetushallituksen ePerusteet-palvelua käyttäen. Kriteerit tarkoittavat perustutkintojen tutkinnon osia ja niiden arviointikriteereitä, joita peilataan työpajan oppimisympäristöön, tehdään ne näkyväksi ja dokumentoidaan. Perustutkintojen tutkinnon osat avataan ja arviointikriteereitä verrataan työpajalla tehtäviin työtehtäviin. Tunnistustyö pohjautuu raporttipohjalle, joka ohjaa työtä. Tässä vaiheessa opettaja kutsutaan paikalle vertaamaan työpajan toimintaa osaamisalan ammattitaitokriteereihin. (Maskonen ym 2019, 30.)

Opettajan ohjaamana viimeistellään raporttipohja tunnistetusta ympäristöstä. Raportti sisältää napakan toimintaympäristön kuvauksen tutkintojen läpi nähtynä. Raporttiin on mahdollisuus kirjata työpajan erityisyyttä ja sen vahvuuksia sekä ominaispiirteitä ja kertoa miten valmentautujaa tuetaan pajalla. Raportin lopuksi on hyvä avata ammattitaitovaatimusten mukaisesti tekemistä, jonka puitteissa osaaminen kehittyy. Tässä kerrotaan konkreettisia toimintoja työpajan arjesta.

Millaisissa tehtävissä ammattitaitovaatimus näkyy. Tämän kuvauksen apuna on hyvä käyttää tutkinnon osan arviointikriteereitä. Valmis raportti laitetaan työpajan omille nettisivuille. (Maskonen ym 2019, 31.)

2.3.2 Tutkimuksia opinnollistamisesta

Kirjallisuuden etsimiseen on käytetty tietokantahakua Kamk Finnassa. Finna.fi tietokanasta on etsitty artikkeleilta ja tutkimuksia hakusanalla opinnollistaminen. Näiden perusteella voidaan todeta, että Suomessa ei ole opinnollistamisesta tehtyjä väitöskirjoja. Pro graduja on yksi, mutta siinä opinnollistamista käsitellään ammattikorkeakoulun näkökulmasta toisin sanoen opinnollistamista tehdään työpaikoilla, ei työpajassa. Tieteellisiä artikkeleita tai e-artikkeleita opinnollistamiseen toisen asteen koulutuksessa ei ole yhtään. Ylemmän AMKin opinnäytetöitä on kymmenen, joista viidessä on työpajatoimintaan ja/tai ammatillisen koulutuksen opinnollistamiseen liittyviä aiheita. Erilaisissa hankkeissa opinnollistamista on tutkittu ja kehitetty useita.

Pihan (2014, 5) mukaan oppimiseen ja oppimiskokemuksiin vaikuttaa merkittävästi oppimisympäristö. Työpajat oppimisympäristönä mahdollistavat tavanomaisesta koulumaisesta oppimisympäristöstä poikkeavan ympäristön, jossa opiskelijan yksilölliset erot ja tarpeet huomioidaan. Opinnollistetut, joilla on haasteita sopeutua perinteiseen luokkahuonemaiseen oppimisympäristöön hyötyvät työpajoilla tarjottavasta pientyhmätoiminnasta sekä yhteisöllisestä ja toiminnallisesta toiminnasta kaikkein eniten.

Juntunen (2012, 56–58) ” on tutkinut pajaopiskelijoita, joiden lopullinen syrjäytyminen olisi ollut todellinen uhka, jos opintojen suorittaminen vaihtoehtoisella tavalla ei olisi ollut mahdollista. Syrjäytymisen kustannuksia on erittäin vaikea tarkalleen laskea, mutta yhden syrjäytyneen nuoren kustannukset ovat arviolta yli miljoona euroa, jos syrjäytymisen oletetaan kestävän koko työiän, eli noin neljäkymmentä vuotta. Syrjäytymisen ehkäiseminen on kansantalouden ja yksilön kannalta kannattava olipa ratkaisu mikä tahansa. Pajaopiskelijoiden näkökulmasta opinnollistamistyö työpajaympäristössä on ollut se mahdollistava tekijä, jonka avulla heillä on paremmat mahdollisuudet pysyä tämän yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä.

Siekkisen (2017, 64) mukaan työpaja voi toimia hyvänä oppimisympäristönä ammattiopiston oppilaille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan kouluympäristössä. Ennen opinnollistamiseen ryhtymistä täytyy kuitenkin selvittää, onko opiskelijalla riittävä motivaatio ja toimintakyky opintojen tai opintojen edellyttämän osaamisen kerryttämiseen. Yksi syy motivaation puuttumiselle

on puutteet peruskoulujärjestelmässä. Ammatillisessa koulutuksessa on huomattu, että peruskoulun voi läpäistä lähes olemattomin tiedoin ja ennen kaikkea ilman toimintakykyä tai motivaatiota tulevia opintoja varten. Siekkinen ohjeistaakin, että peruskoulussa opiskelun täytyisi tukea positiivisen oppimisorientaation sekä motivaatioon ja kutsumuksen syntymistä. Perusopetusta ohjaavia arvoja tulisi pohtia uudelleen ja ohjata koululaisia vastuullisemmin ja yhteisöllisempiin arvoihin. ”Yksilön valintojen ja toiminnan merkitys yhteisön ja yhteiskunnan toiminnalle tulisi tehdä näkyväksi ja tuntuvaaksi.”

”OECD:n tekemän tutkimuksen, opetusministeriön tekemän selvityksen, voimassa olevan hallitusohjelman linjauksen ja Valtakunnallisen työpajayhdistyksen strategisten tavoitteiden perusteella voidaan kiistatta todeta, että nonformaalille ja informaalille opiskelulle ja opiskeluympäristölle on yksilöllistä ja yhteiskunnallista tilausta.” Koulutuksen keskeytyminen tai ilman koulutusta oleminen on merkittävä syrjäytymisen riski, koska työllistymien ilman koulutus on Suomessa vaikeaa. Koulutusjärjestelmää tulisi katsoa ja kehittää myös syrjäytymisen ehkäisyn välineenä. (Juntunen 2012, 56–58.)

Thessman (2020, 27) tuo esiin opinnollistamisen eri menetelmien kehittämisen jääneen yksityisten toimijoiden ja erilaisten määräaikaisten hankkeiden varaan. Työpajayhdistys alan vaikuttajana on pyrkinyt kuitenkin vakiinnuttamaan opinnollistamista. Thessman pohti, että eri menetelmien ja toimijoiden välinen kuilu voi olla hidastamassa eri menetelmien käyttöönottoa laajemmalti. Thessmanin mielestä olisi hyvä, että esimerkiksi opetushallitus loisi kaksitasoisen ja molempien toimijatahojen hyväksi havaittujen menetelmien yhdistävän menetelmän, joka toimisi ns. ainoana menetelmänä. Tämä toisi lisää vaikuttavuutta opinnollistamiseen.

Vihervuori (2014, 53) haastaa pohtimaan oppijan reunaehtojen huomioimiseen opinnollistamisen hurmassa. Työpajanuorilla on yleisesti depressiota, oppimisvaikeuksia, motivaation puutetta, fyysinen suorituskyky voi olla heikko, ravinto on huonolaatuista, päihteet haittaavat arjen- ja rahanhallintaa ja ihmissuhteita, opittu ja geneettinen perimä vaikuttaa suorituskykyä alentavasti, pitkäjänteisyys puuttuu eikä ole totuttu sitoutumaan oikein mihinkään. Tällaisia ongelmia on usein myös koulunsa keskeyttäneillä nuorilla. On haastavaa innostaa ylläkuvatunlaisissa olosuhteissa elävää nuorta opiskelemaan –vieläpä itseohjautuvaan sellaiseen. Nuori voi tarvita ensin muunlaisia palveluita kuin työpajaympäristön ja opintojen suorittamisen.

OECD ja Euroopan Unionin komissio ovat tutkineet aikuiskoulutuksesta saatuja hyötyjä yksilön ja yhteiskunnan kannalta. Tutkimustuloksissa selvisi, että työllisyys paranee ja työn tuottavuus nousee sekä ihmisten kansalaisaktiivisuus nousee koulutuksen myötä. Yleistäen voidaan ajatella myös

koulutetumman väestön luotsaavan yhteiskunnassa korkeampaan elintasoon ja kansantuotteen sekä toimivampaan demokratiaan. Opettajat ja koulujen johtajat voivat tunnistaa tuentarvitsijat jo aikaisessa vaiheessa ja tarjota heille erityisiä toimia, jotta he voisivat päästä riittävälle osaamistasolle lukutaidon, laskutaidon ja tieteiden suhteen, kehittääkseen heidän sosiaalisia ja emotionaalisia taitojaan ja estääkseen heitä putoamasta pois koulujärjestelmästä kokonaan. (Harju 2005; OECD 2015a; OECD 2015b.)

3 Kehittämistyön toteutus

Tässä kappaleessa kuvataan kehittämistyön aikataulua ja etenemistä. Aluksi esitellään toimeksiantaja, yhteistyökumppani sekä kuvataan projektiorganisaation perustaminen ja toiminta. Sen jälkeen kuvataan miten sähkö- ja automaatioalan sekä TUVA- koulutuksen opinnollistaminen ja oppimisympäristön tunnistamisraportti käytännössä toteutettiin. Lopussa selviää, miten lähdettiin hakemaan vastausta siihen, mitä opettajat odottivat opinnollistetun oppivan Karhupajalla.

3.1 OSAO Pudasjärven yksikkö

Suomen hirsipääkaupunkina tunnettu Pudasjärvi sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla, aivan lapin rajalla. Pinta-alaltaan Pudasjärvi on suomen toiseksi suurin kaupunki. OSAO Pudasjärven yksikkö sijaitsee Ranuantien varressa luonnon keskellä. OSAO Pudasjärven yksikössä on noin 68 suoritettua tutkintoa vuodessa. Henkilökuntaa 20 henkeä. Yksikön opiskelijatytyväisyys asteikolla 1–5 on 4,33. (OSAO. b n.d.) Tätä voidaan pitää todella positiivisena ja korkeana lukuna.

OSAO Pudasjärven yksikkö kouluttaa lähihoitajan, merkonomiin, sahaprosessin hoitajan ja sähköasentajan perustutkintokoulutusta. Ammattitutkinnoista voi valmistua puuteollisuuden ammattitutkinnosta tai kasvatus ja ohjausalalta, koulunkäynnin- ja aamu ja iltapäivätoiminnanohjauksen osaamisalalta sekä kasvatuksen osaamisalalta. Ammatilliseen koulutukseen valmentava VALMA-koulutus on tarjolla siihen saakka, kun uusi tutkintokoulutukseen valmentava TUVA-koulutus tulee tilalle oppivelvollisuuden- laajentamisen uudistuksen myötä. Yksikkö tarjoaa myös lyhytkoulutuksia sekä korttikoulutuksia. (OSAO. b 2019.)

3.2 Karhupaja

Karhupaja on tärkeä yhteistyökumppani, jonka toiminta on tarkoitettu työttömänä työnhakijoina oleville Pudasjärveläisille, pääosin alle 30-vuotiaille. Karhupajalla on mahdollisuus tuetun työn tekkoon, räätälöityyn koulutuspolkuun, opintojen loppuun suorittamiseen tai avoimille työmarkkinoille työllistymiseen. (Työ- ja yrittäminen 2021.) Pajatoiminnan tavoitteena on yksilöllisten tavoitteiden mukaan eteneminen, työvalmiuksien ja elämänhallintataitojen edistäminen (Karhupaja 2021).

Karhupajan keittiöpajassa on mahdollisuus harjoitella arjenhallinnassa tärkeitä asioita; mm. ruoanvalmistusta, siivousta ja vaatehuoltoa, sekä niiden merkitystä yleiselle hyvinvoinnille ja asumisviihtyvyydelle. Suunnitelmallisuuden ja taloudellisuuden kehittämistä opetellaan vuoden aikojen huomioimisella muu muassa säilömisellä ja marjojen poimimisella. Keittiön toimintoja on tarkoitus tuottaa tulevaisuudessa, niin että se palvelisi mahdollisimman monia. Luova ryhmätöiminta on tulossa myös osaksi karhupajan toimintaa. (Karhupaja 2021.)

Autopajalle voi mennä oppimaan uutta tai kehittämään jo opittuja taitoja. Autopajalla on mahdollista toteuttaa pienimuotoisia autojen huolto- ja korjaustöitä. Esimerkiksi renkaanvaihdot, jarrujen kunnostukset, öljynvaihdot ja peräkärkyjen kunnostus. Paja sopii autoista ja mekaniikasta kiinnostuneille. Autopajalla on auto, johon voidaan kohdentaa harjoitustöitä. Autopajan yhteydessä on metallipaja, jossa on mahdollisuus opetella metallialan perusteita käytännön harjoituksissa. Pajalla tutustutaan hitsaamiseen ja tavallisimpiin metallityöstön tekniikoihin. (Karhupaja 2021.)

Puutyöpaja sopii puutyöalasta ja käsillä tekemisestä kiinnostuneille. Puutyöpajalla on mahdollisuus tehdä tilaustuotteita puusta ja valmistaa myyntituotteita. Aiempaa osaamista alalta ei tarvita. (Karhupaja 2021.)

Digipajalla on mahdollisuus oppia web- ja peliohjelmointia, 3dmallintamista, graafista suunnittelua, sekä video- ja valokuvausta. Siellä on mahdollisuus harjoitella tuottamaan monipuolisesti sisältöä sosiaaliseen mediaan. Tulevaisuudessa digipajalla on mahdollisuus myös koneiden kasamiseen komponenteista ja erilaisten käyttöjärjestelmien asentamiseen. Pajassa autetaan yleisten aineiden oppimisessa ja autetaan työhakuun liittyvissä asioissa. (Karhupaja 2021.)

3.3 Lähtötilanteen kuvaaminen

Kehittämistarpeen tunnistaminen lähtee liikkeelle käytännön työstä esiin nousevasta muutostarpeesta. Kehittämistyön suunnitteluvaiheessa ja sen toteutuksessa on tärkeää muodostaa yhteinen ymmärrys kehittämisen kohteesta. Aihealueen riittävä rajaaminen on tärkeää, mutta aihealuetta ei kuitenkaan lyödä lukkoon. Nykyhetken kehittämistarpeiden tunnistamisessa täytyy nostaa esille eri tahojen ja sidosryhmien näkemykset. (Salonen, Eloranta, Hautala & Kinos 2017, 56.)

Opinnäytetyöni lähti liikkeelle oppivelvollisuuden laajenemisen ennakoimisesta. Pudasjärven kaupungin kokouksissa nousi esille yhteistyön merkitys. Huomattiin, että yhteistyösopimus Karhupajan ja OSAO Pudasjärven yksikön välillä on vanhentunut. Sopimuksen sisällä olevat opinnollistamisen dokumentit eivät ole myöskään valideja koska tutkintorakenteen uudistus uudisti ja uudistaa kaikki perustutkintojen perusteet. Ensimmäisessä aiheenrajauksen pohdintaan osallistivat opinnäytetyöntekijä ja molempien yksiköiden esimiehet. Opinnollistaminen valittiin tutkimukselliseksi kehittämiskohteeksi.

Seuraava askel oli opinnollistamiskohteen tarkempi valinta OSAO Pudasjärven yksikön tarjolla olevista tutkinnoista. Opinnäytetyöntekijä järjesti ammattiopistossa aiheenrajaukseen liittyvän dialogisen keskustelutilaisuuden Teamsissa etätyösuosituksen mukaisesti. Yhteissuunnittelussa oli mukana Pudasjärven yksikön yksikönjohtaja, jolta idea opinnäytetyöhön lähti sekä ammattiopettajat, jotka kuuluivat yksikön johtotiimiin. Sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon opinnollistaminen nousi tarpeellisimmaksi ja kiireellisimmäksi kehittämisen kohteeksi. Ammattiopistolla sähköalan ryhmät ovat isoja ja ryhmissä on muutamia opiskelijoita, jotka tarvitsevat vaihtoehtoisia opiskelupolkuja opintojen edistämiseksi. Toisena opinnollistettavana kohteena valittiin tutkintokoulutukseen valmentava TUVA-koulutus. Oletuksemme mukaan TUVA-koulutuksessa tulevaisuudessa tarvitaan muitakin mahdollisuuksia ammattikoulun oppimisympäristössä tapahtuvalle oppimiselle.

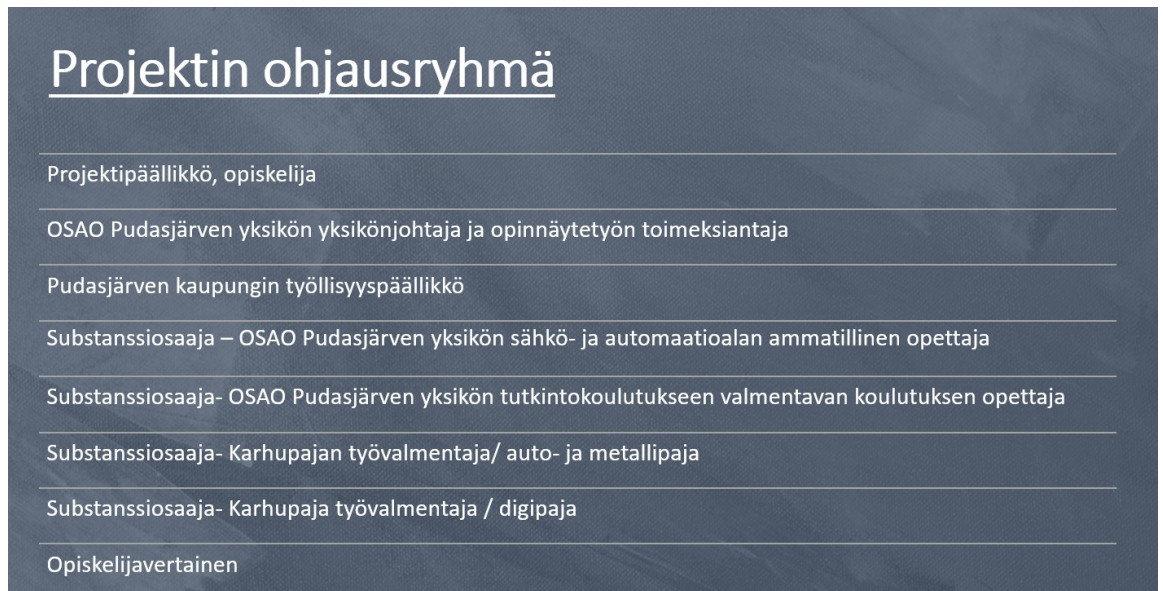
3.4 Projektiorganisaation kuvaaminen

Projektiorganisaatioin perustamisen suunnitteleminen aloitettiin huhtikuussa 2021 molempien kohdeorganisaatioiden esihenkilöiden sekä opinnäytetyöntekijän kanssa. Ohjausryhmään valittiin seitsemän jäsentä opiskelijan lisäksi. Kaksi esihenkilön edustajaa sekä neljä substanssiosaajaa. Moniammatillisen tiimin valinnassa huomioitiin toimijoiden substanssiosaaminen ja vahvuudet. Projektiorganisaatiossa on esihenkilöitä, insinööriosaamista ja sosiaalialan osaajia. Opinnäytetyön ohjeistuksen mukaisesti opiskelija vertainen saatiin ryhmään mukaan.

Projektipäällikkö varmistaa projektissa toimivien riittävän ammattitaidon ja osaamisen. Ohjausryhmän henkilövalinnat ovat tärkeitä opinnäytetyön laadun ja etenemisen vuoksi. Laadukkaissa projektiryhmissä jäseniä on projektin sidosryhmien eri tasoilta. Näin varmistetaan laaja-alaisen asiantuntemuksen hyödyntäminen projektin tavoitteiden saavuttamiseksi. (Mäntyneva 2017, 24.)

Projektiorganisaation ohjausryhmän jäsenenä toimii OSAO Pudasjärven yksikön ja Karhupajan esihenkilöt. Toimeksiantajan edustajana OSAO Pudasjärven yksikön esihenkilö sekä yhteistyökumppanin edustajana, Pudasjärven kaupungin työllisyyspäällikkö. OSAOn substanssiosaaja, sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon opettaja. Karhupajalla sähkö- ja automaatioalaan liittyviä oppimisympäristöjä on auto- ja puualalla sekä digipajassa. Molemmista pajoista ohjausryhmään saatiin työhönvalmentaja. Lisäksi ohjausryhmään valittiin tutkintokoulutukseen valmentavan TUVA-koulutuksen opettaja ja opiskelijavertainen. (Kuva 3. Projektiorganisaatio)

Opinnäytetyöntekijä toimii projektipäällikkönä vastaten hyvän tavan mukaisesta projektihallinnasta, kokouskäytäntöjen mukaisesta toiminnasta, projektin suunnittelusta, etenemisestä, arvioinnista sekä tiedottamisesta, raportoinnista ja yhteydenpidosta verkostokumppaneihin.

Kuva 3. Projektin organisaatio

Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ja valvoa opinnäytetyön edistymistä laatua ja resurssien käyttöä. Ohjausryhmä määrittelee opinnäytetyön ajalliset, tulokselliset ja kustannukselliset tavoitteet työelämän kannalta. Se hyväksyy opinnäytetyön kirjoitussuunnitelman osaltaan ja välittää tietoa opinnäytetyöstä ja sen tuloksista sidostyhmille. Ohjausryhmä käsittelee ja ohjaa opinnäytetyön edistymistä, kehittämisideoita ja tuloksia sekä niiden hyödynnettävyyttä työelämään. Ohjausryhmä kutsuu tarvittaessa koolle asiantuntijoita ja edustaa yhteistyökumppaneita, sekä päättää opinnäytetyön osaltaan, arvioi opinnäytetyön tuloksia ja prosessia tavoitteiden suuntaisesti. Ohjausryhmä hoitaa tiedonkulkua sidosryhmien välillä sekä selvittää voiko opinnäytetyön avulla saada hankerahoitusta, jossa hankehakemuksen pohjana toimisi opinnäytetyö. (Kettunen 2009, 168.)

Lähdin toteuttamaan OSAOn arvojen ja mukaista mahdollistavan johtamisen toimintaa, jossa oikeudenmukaisuus, vastuullisuus, luovuus ja rohkeus luovat pohjan toiminnalle (Koulutuskuntayhtymä OSAO 2019). Siinä vahvistetaan ihmisten itseohjautuvuutta heidän erilaisuutensa ja motivaationlähteet huomioiden. Ihmisille annetaan valtaa ja vastuuta, jotta heillä on mahdollisuus kehittää työtään ja kehittyä työssään. Mahdollistavassa johtamisessa keskitytään esteiden raivamiseen yksilöiden ja organisaation menestyksen tieltä. (Johtamistarinat n.d.)

Motivoitunut ohjausryhmä on mahdollistavan johtamisen perusta. Pyrin luomaan luottamuksellinen ilmapiiri, joka saavutetaan vuorovaikutuksen, yhteisöllisyyden sekä läsnäolon kokemuksiä rakentamalla (Tiikkanen 2020). Luottamuksen vahvistaminen edistää toimijoiden välistä suhdetta ja se vaikuttaa myös tiimihenkeen ja sosiaalisiin suhteisiin (Wakkola 2016, 61).

Yhteisöpedagogina halusin nostaa yhteisöllisyyden osaksi kehittämistoiminnan ja johtamisen arvoja. Maslow'n tarvehierarkian mukaan yksi ihmisen perustarpeista on yhteenkuuluvuuden tarve. Yhteisöllisyys tuntuu me-henkenä ja on suoraan yhteydessä organisaation tulokseen. Nettipalveluita tarjoavan Googlen selvityksen ja raportin mukaan asiat, jotka enteilevät työtiimien menestystä, ovat psykologinen turvallisuus, luottamus, rakenne ja selkeys, työn tarkoitus ja työn vaikuttavuus. (Schneider 2017.) Nämä menestystekijät kartuttavat yhteisöllisyyttä ja ovat yhteydessä ihmisen henkiseen pääomaan ja vahvuuteen, ei niinkään esimerkiksi asiantuntijuuteen (Karjula, Karjula & Westerlund 2020).

Opinnäytetyöntekijä on tehnyt elämäntyönsä erityistä tukea tarvitsevien lasten, nuorten ja aikuisten kanssa muun muassa useissa erilaisissa kehittämishankkeissa, työpajoilla ja oppilaitoksissa. Tällä hetkellä opinnäytetyö tukee opinnäytetyöntekijän työtä OSAO Pudasjärven yksikön erityisopetuksen vastuupettajana.

Tässä opinnäytetyössä toimeksiantaja on sitoutunut kehittämiseen konstruktivisen metodologian mukaisesti. Työ ei ole vain yhden opinnäytetyöntekijän ja johtajan ajatus. Konstruktivisessa metodologiassa voidaan tarpeen mukaan antaa organisaation ulkopuolelle toimeksiantoja. (Ojasalo ym. 2018, 67.) Tässä opinnäytetyössä jo ensimmäisessä projektiryhmän kokous päätti yksimielisesti, että yhteistyökumppani, Karhupaja laatii kesän aikana kuvauksen oppimisympäristöstään.

Projektin ohjausryhmä on mukana laatimassa ratkaisua ja hyväksymässä projektin eri vaiheiden mukaista etenemistä. Konstruktivisen tutkimuksen vaiheet ovat: Mielekkään ongelman etsiminen, syvällisen teoreettisen ja käytännöllisen tiedon hankinta tutkimuksen ja kehittämisen kohteesta, ratkaisujen laatiminen, ratkaisun toimivuuden testaus ja konstruktion oikeellisuuden

osoittaminen, ratkaisussa käytettyjen teoriakytöntöjen näyttäminen ja ratkaisun uutuusarvon osoittaminen sekä ratkaisun soveltamisalueen laajuuden tarkastelu. (Ojasalo ym. 2018, 67.)

3.5 Tutkimus- ja kehittämistyön eteneminen

Seuraava kaavio kuvaa opinnäytetyön alustavaa aikataulua ja etenemistä. Ensimmäisessä vaiheessa opinnäytetyössä tarkastellaan opinnollistamisen takana olevia syitä ja kuvataan opinnollistamisen tarvetta. Seuraavassa vaiheessa perustetaan projektiorganisaatio ja kuvataan projektiorganisaation vastuut ja tehtäväkuvat opinnäytetyöhön liittyen.

Vaihe ja alustava aikataulu	Tutkimustehtävä	Aineistot	Lähestymistapa / analyysimenetelmät
Vaihe 1	Opinnollistamisen tarpeellisuuden takana olevat syyt	Aiemmat tutkimukset ja kirjallisuus opinnollistamisen tarpeellisuudesta. Lakimuutos	Teoriatiedon analysointia ja yhteenvetoa
Vaihe 2	Projektiorganisaation määrittäminen	Projektiorganisaation vastuut ja tehtäväkuvat opinnäytetyöhön liittyen	Kuvaus projektiorganisaatiosta
Vaihe 3	Oppimisympäristön tunnistamisraportin laadinta ja dokumentointi opinnollistamisen mahdollistamiseksi	Into ry:n (etsivänuorisotyö ja työpajatoiminta ry) nettisivuilta. Tutkimukset ja hankkeiden materiaalit. Oppimisympäristön tunnistamisraporttipohja. Työpajat substanssiosaajien kanssa	Aiemmin tehdyt opinnollistamisen tutkimukset ja dokumentit-vertailu Dialoginen keskustelu, työpajamuistiinpanojen sisällön analyysi.
Vaihe 4	Opinnollistamisen odotukset osaamisen kehittymisestä	Teemoitettua haastattelu 6 ammatillisille opettajille.	Nauhoittaminen, litterointi, sisällön analyysi
Vaihe 5	Opinnollistamisen uutuusarvon osoittaminen ja julkaiseminen	Vaiheen 3 ja 4 synteesi	Aineiston yhteenveto

Taulukko 1. Tutkimuksen kulku

Kolmas vaihe on verkoston toiminnan kannalta merkittävin. Oppimisympäristön tunnistamisraportin laadinta, joka perustuu substanssiosaajien ammattitaidon hyödyntämiseen ja yhteiskehittämiseen dialogisen keskustelun avulla. Opinnäytetyöntekijä kirjaa työmuistiinpanoja yhteiskehittämisen aikana ja näistä muodostetaan sisällönanalyysi.

Neljännessä vaiheessa hankitaan tietoa haastattelemalla OSAO Pudasjärven yksikön ammatillisten opettajien odotuksista siitä, miten he odottavat opiskelijoiden osaamisen kehittyvän työpajajakson aikana. Viimeinen vaihe kokoaa aineiston yhteenvedon ja pohtii opinnollistamisen uutuusarvoa ja julkaisua. Opinnäytetyö valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä.

3.5.1 Yhteistyön aloittaminen ja käytännöistä sopiminen

Aluksi sovittiin, miten aloitetaan ja sovitaan yhteistyöstä OSAO Pudasjärven yksikön ja Karhupajan sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon ja TUVA-koulutuksen opinnollistamisesta. Kehittämistyö aloitettiin perustamalla ohjausryhmä. Ensimmäinen OSAO Pudasjärven yksikön ja Karhupajan opinnollistamisen ohjausryhmän perustamiskokous pidettiin toukokuussa 2021. Ohjausryhmän jäseniä pyydettiin valmistautumaan kokoukseen tutustumalla Into ry:n (Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry) Internet-sivuilta oppimisympäristön tunnistamisraporttipohjaan ja esimerkkeihin muissa työpajoissa tehdyistä tunnistamisraporteista.

Ensimmäisessä ohjausryhmän kokouksessa ohjausryhmän jäsenet esittäytyivät toisilleen, sopivat kokouskäytännöistä, vastuunjaosta ja opinnäytetyöntekijä esitteli opinnäytetyönsä. Tärkeimpänä asiakokonaisuutena ohjausryhmä päätti opinnollistamis-prosessin aloittamisen konkretiasta ja alustavasta aikatauluttamisesta.

Kokouksessa todettiin Into ry:n oppimisympäristön tunnistamisraportti-pohja selkeäksi ja se päätettiin ottaa käyttöön. Kokouksessa sovittiin, että Karhupaja kirjaa oppimisympäristön kuvauksen oppimisympäristön tunnistamisraporttiin mahdollisimman pitkälti valmiiksi kesän 2021 aikana. Elokuun puolen välin jälkeen OSAOn substanssiopettajat yhteistyössä Karhupajan henkilökunnan ja opinnäytetyöntekijän kanssa kirjaavat avatut tutkinnon ammattitaitovaatimukset raporttipohjaan. Seuraava kokous sovittiin elokuun puoleen väliin.

3.5.2 Oppimisympäristön tunnistamisraportti

Tutkimuskysymykset 1 ja 2 liittyvät Oppimisympäristön tunnistamisraportin sisältöön. Mitä sähkö ja automaatioalan ja TUVA-koulutuksen osia tai osan osia voi opinnollistaa Karhupajan oppimisympäristöön ja millainen on oppimisympäristön tunnistamisraportti sähkö- ja automaatioalan perustutkinnosta ja TUVA-koulutuksesta Karhupajan ympäristössä. Oppimisympäristön tunnistamisraportin laadinnan tärkeimpänä tiedonlähteenä on ollut Into ry:n nettisivut. Sivulla on paljon teoretietoa työpajojen opinnollistamisesta ja työpajapedagogiikasta. Näillä sivuilla on valmiita käytössä olevia oppimisympäristön tunnistamisraportteja. Sivuston kautta pystyi vertailemaan eri tavalla ja erilaisiin ympäristöihin tehtyjä oppimisympäristön tunnistamisen raportteja. Toiset raportit olivat hyvin laajoja ja syvällisiä, toiset puolestaan suurpiirteisiä ja laveita.

Konkreettinen oppimisympäristön tunnistamisraportin kirjaaminen aloitettiin sopimalla työnjakoa ohjausryhmän kokouksessa. Karhupajan tehtävänä on kirjata substanssiosaajana työpajan toimintaympäristön kuvausta valmiiseen raporttipohjaan Into ry:n sivustolla olevan lomakkeen mukaisesti. Sen jälkeen opinnäytetyöntekijä järjestää kaksi erillistä työpajaa. Toisessa työpajassa keskitytään TUVA-koulutuksen opinnollistamiseen ja toisessa sähkö- ja automaatioalan opinnollistamiseen.

Tässä yhteydessä työpajalla tarkoitetaan workshop yhteiskehittämistä, tapaamista, jossa osallistujat saatetaan yhteistoimintaan erilaisin vuorovaikutuksellisin menetelmin ja välinein. Päämääränä on mielipiteiden, tietojen, ajatusten, ideoiden ja näkemysten vaihto toimien ja keskustellen. (Salonen ym. 2017, 62.)

Työpajoissa kehittämisen välineenä on dialoginen keskustelu. Se on avointa ja suoraa keskustelua tavoitteena yhteinen ymmärrys. Siinä hyväksytään ihmisten erilaiset näkemykset ja erilaisille näkemyksille annetaan tilaa ja tilannetta tutkitaan yhdessä. Dialogisuus auttaa organisaatioiden kehittämistoiminnassa, kun tavoitteena on löytää uusia tapoja toimia muuttuvassa ympäristössä. Aito dialogi mahdollistaa ihmisten osaamisen, motivaation ja luovuuden käyttöön ottamisen. (Salonen ym. 2017, 84.) Työpajan dialogisen keskustelun tavoitteena on tuottaa oppimisympäristön tunnistamisraportti. Valmiissa raportissa on kuvattu ammattitaitovaatimusten mukaisesti tekemistä, jonka puitteissa osaaminen kehittyy. Tässä kerrotaan konkreettisia toimintoja työpajan arjesta. Millaisissa tehtävissä ammattitaitovaatimus näkyy. Työpajojen aikana opinnäytetyöntekijä kirjaa muistiinpanoja ja tekee niiden pohjalta sisällönanalyysin.

3.5.3 Osaamisen kehittymistä Karhupajalla

Tutkimuskysymykseen -Millaista osaamisen kehittymistä OSAO Pudasjärven yksikön opettajat odottavat Karhupajalla tapahtuvan opinnollistetulle opiskelijalle? Tiedonhankintamenetelmänä käytetään teemoitettua haastattelua OSAO Pudasjärven yksikön ammatillisille opettajille. Teemahaastattelu toteutetaan valmiilla haastattelulomakkeella, jota käytetään vain keskustelun tukena eli puolistrukturoitua menetelmää käyttäen. Haastattelut nauhoitetaan. Liitteessä 1 aineistonhallintasuunnitelma ja liitteessä 2 haastattelulomake.

Haastattelija voi vaihdella kysymysten järjestystä haastattelun kulun mukaisesti. Kysymysten tarkat sanamuodot voivat vaihdella. Etukäteen laaditut kysymykset voidaan jättää kysymättä tai voidaan kysyä haastattelun edetessä mieleen tulevia kysymyksiä. Nauhoitetut haastattelut litteroidaan eli kirjoitetaan sanatarkasti käytetyllä kielellä. Analysointi alkaa lukemalla litteroitu aineisto useasti läpi. Sitä pyritään luokittelemaan ja löytämään yhteyksiä käytettyyn teoriaan. Tämän jälkeen opinnäytetyössä palataan takaisin kokonaisuuteen, tulkintaan ja ilmiön kytkemiseen käytettyihin teorioihin tai teorian uudelleen hahmottamiseen. (Ojasalo ym. 2018, 108, 110.)

4 Tulokset ja tulkinta

Tässä kappaleessa on kuvattu miten opinnollistaminen toteutettiin käytännössä ja millaisia vastauksia löytyi. Tässä kappaleessa myös selviää mitä hyötyä ja mitä haasteita opinnollistaminen tuo opinnollistettavan ja opettajan näkökulmasta. Opettajat odottavat opinnollistetun osaamisen- ja elämänhallintataitojen kehittymistä.

4.1 Opinnollistaminen yhteistyöllä Karhupajalla

Mitä sähkö- ja automaatioalan ja TUVA-koulutuksen osia tai osan osia voi opinnollistaa Karhupajan oppimisympäristöön ja millainen on oppimisympäristön tunnistamisraportti sähkö- ja automaatioalan perustutkinnosta ja TUVA-koulutuksesta Karhupajan ympäristössä. Tunnistamisraportti on toimintaympäristön kuvaus, jota peilataan tutkinnon perusteisiin ammattitaitovaatimuskohteisesti. Valmis tunnistamisraportti mahdollistaa sujuvan ja nopean opinnollistamisen edellä mainituista koulutuksista, koska oppimisympäristö on valmiiksi tunnistettu ja dokumentoitu. Valmiit oppimisympäristön tunnistamisraportit on mahdollista julkaista Karhupajan omilla nettisivuilla ja/tai Into-Ryn nettisivuilla. Tällä tavalla tunnistamisraportti palvelee myös muita koulutuksen järjestäjiä tunnistettujen koulutusten osalta.

Ensimmäinen opinnollistamisen paja toteutettiin Karhupajalla 8.9.2021. OSAO:ta mukana olivat sähköalan opettaja ja työpajalta digipajan ja puu/auto- ja metallipajan ohjaajat sekä opinnäyte-työntekijä. Tunneilmapiiri oli lämmin ja humoristinen. Ilmassa oli innostusta, uuden suunnittelemisen intoa.

Opinnollistamisen kehittäminen toteutettiin dialogisen keskustelun avulla suunnitellen sähköalan opinnollistamisesta yleisesti. Sähköalan opettaja ehdotti, että työpajalle rakennetaan sähköalan laboratorio OSAOn lainaamalla välineillä, mikäli se esihenkilöille ja pajan työntekijöille sopisi. Sähköalan laboratorion perustaminen palvelisi ensimmäisen vuoden sähköalan perustutkinnon opiskelijoita ja se olisi turvallinen toteutustapa. Laboratorion sijoituspaikaksi suunniteltiin digipajan nurkkausta. Opettaja kertoi toimittavansa tarvittavat oppikirjat ja hyvin selkeät ohjeet laboratoriotöiden aloittamiseksi. Työvalmentajat innostuivat asiasta. Toinen opinnollistettava kokonaisuus on sähköalan perustutkinnon vapaasti-valittavista opinnoista viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, kokonaisuuksia, joita digipajalla on mahdollisuus tehdä.

Keskusteluissa työvalmentajalta nousi ehdotus siitä, että OSAO Pudasjärven yksikön etäopetuksessa olevat opiskelijat voisivat osallistua Teamsin kautta opetuksen toteuttamiseen työpajan ti-loista käsin. Etäperjantait ovat Pudasjärven yksikössä jo tutuksi tulleet ja toimiva toimintatapa. Työpajaan osallistuneet olivat innostuneita kokeilemaan tätäkin toimintatapaa. Opinnollistamisen ensimmäisessä työpajassa keskusteltiin lisäksi elämänhallinnan tukemisesta ja opiskelijoiden/valmentautujien erilaisista haasteista yleisesti. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen tuomista muutoksista ja niiden negatiivisista vaikutuksista opiskelijoihin.

Oppimisympäristön tunnistamisraportin pohjana toimi Into ry:n Oppimisympäristön tunnistamisraporttilomake. Opinnollistamisen työpajan jälkeen sähköalan opettaja ja opinnäytetyöntekijä kirjasivat opinnollistamisen suunnitelmat oppimisympäristön tunnistamislomakkeelle. Lomake lähetettiin sähköpostilla kommenttikierrokselle Karhupajan työntekijöille. Yhtään kommenttia ei tullut. Ohjausryhmä myös hyväksyi tunnistamisraportin muutoksista.

Opinnäytetyö ja sähkö- ja automaatioalan oppimisympäristön tunnistamisraportti on parhaillaan kommenttikierroksella ohjausryhmän sähköpostikokouksessa. Tunnistetut oppimisympäristöt Karhupajalle tutkinnon osittain sähkö- ja automaatioalalla ovat: sähkö- ja automaatioalan perustutkinto (2020) Sähkö- ja automaatioalalla toimiminen, 30 osp, osittain. Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, pakolliset osaamistavoitteet, toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp, Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto (2020) Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, valinnaiset osaamistavoitteet, toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp, sosiaalisen median julkaisutaidot 3 osp, toiminta digitaalisessa ympäristössä, Office työkalut 3 osp, ohjelmointi 3 osp. Liitteessä 3 valmis sähköalan oppimisympäristön tunnistamisraportti.

Toinen opinnollistamisen paja toteutettiin 10.9.2021 Karhupajalta opinnollistamisen työpajaan osallistui keittiöpajan ja digipajan työvalmentajat ja OSAOlta Tuva-koulutuksen opettaja ja opinnäytetyöntekijä. Keskustelut alkoivat rennosti, jutellen. Opinnäytetyöntekijä johdatteli päivän aiheeseen ja sen jälkeen Tuva-koulutuksen opettaja kertoi tutkintokoulutuksen muodostumisesta. Yhteistä käsitystä rakennettiin dialogisen keskustelun avulla edeten koulutuksen hakuvaiheesta aina tutkinnon osien sisältöjen avaamiseen.

TUVA-koulutuksen opettaja kertoi, että TUVA-koulutukseen on jatkuvahaku ja yhteishaussa tavoitellaan, että mahdollisimman moni nuori tulee opintoihin mukaan. Karhupaja voisi toimia opinnollistamisen toteuttajana, mutta myös lähettävänä tahona, mikäli pajalla on valmentautuja, jonka elämänhallinta on kunnossa ja hänen olisi mahdollista siirtyä koulutuksen piiriin. Tuva-opis-

kelijalla on mahdollisuus lopettaa koulutus nopeasti, jos oma-ala- ja jatko-opinnot selviävät. Työpajassa tutustuimme koulutuksen osiin yksi kerrallaan. TUVA-koulutus muodostuu yhteisistä opinnoista ja valinnaisista opinnoista. Koulutuksen järjestäjän (OSAO Pudasjärven yksikkö) tarjoaa koko TUVA- koulutuspaketin kuten tutkinnon perusteen edellyttävät. Koulutuksen järjestäjä rakentaa yhteistyöverkoston muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi työpajan, lukion ja perusopetuksen.

Yhteinen käsitys TUVA-koulutuksen opinnollistamisesta rakentui dialogisen keskustelun avulla. Tunnistamisraportissa peilattiin Karhupajalla tarjottavaa toimintaa osaamistavoitteisiin. Koska TUVA- koulutuksessa yhdistyy aiemmat nivelvaiheen koulutukset eli perusopetuksen lisäopetuksen, lukioon valmentavan koulutuksen ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus, näin varsinaista ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöä ei tarvita. Tärkeämpää oli määritellä, onko työpajalla mahdollista suorittaa TUVA-koulutuksen osia. Esimerkiksi lukiokoulutukseen valmentautuminen ja lukio-opinnot OSAO Pudasjärven yksikkö aikoo toteuttaa suoraan paikallisen lukion kanssa ja ne rajautuivat opinnollistamisen ulkopuolelle.

Saimme suunniteltua mitä TUVA-koulutuksen osia Karhupajalla voisi tulevaisuudessa opiskella. Toteutuneen työpajan jälkeen opinnäytetyöntekijä yhteistyössä TUVA-koulutuksen opettajan kanssa kirjasivat yhdessä sovitut asiat oppimisympäristön tunnistamisraporttiin. Lomake lähetettiin sähköpostilla kommenttikierrokselle Karhupajan työntekijöille. Yhtään kommenttia ei tullut. Ohjausryhmä myös hyväksyi tunnistamisraportin muutoksitta.

Opinnäytetyö ja TUVA- koulutuksen oppimisympäristön tunnistamisraportti on parhaillaan kommenttikierroksella ohjausryhmän sähköpostikokouksessa. Liitteessä 4 TUVA-koulutuksen oppimisympäristön tunnistamisraportti.

4.2 Osaamisen kehittymisen odotukset

Syksyllä 2021 OSAO Pudasjärven yksikön ammatilliset opettajat (6 kpl) osallistuivat teemoitettuun haastatteluun opinnollistamisesta. Haastattelut tehtiin Microsoft Teams sovelluksen kautta. Haastattelun perusteella pyrittiin selvittämään mitä ammatilliset opettajat odottavan opiskelijan oppivan Karhupajalla. Vastaajia oli yhteensä kuusi. Ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin sitä, onko yksikön ammatillisilla opettajilla kokemusta opinnollistamisesta. Melkein kaikki (5/6) OSAO Pudasjärven yksikön ammatillisista opettajista on aiemmin opinnollistanut.

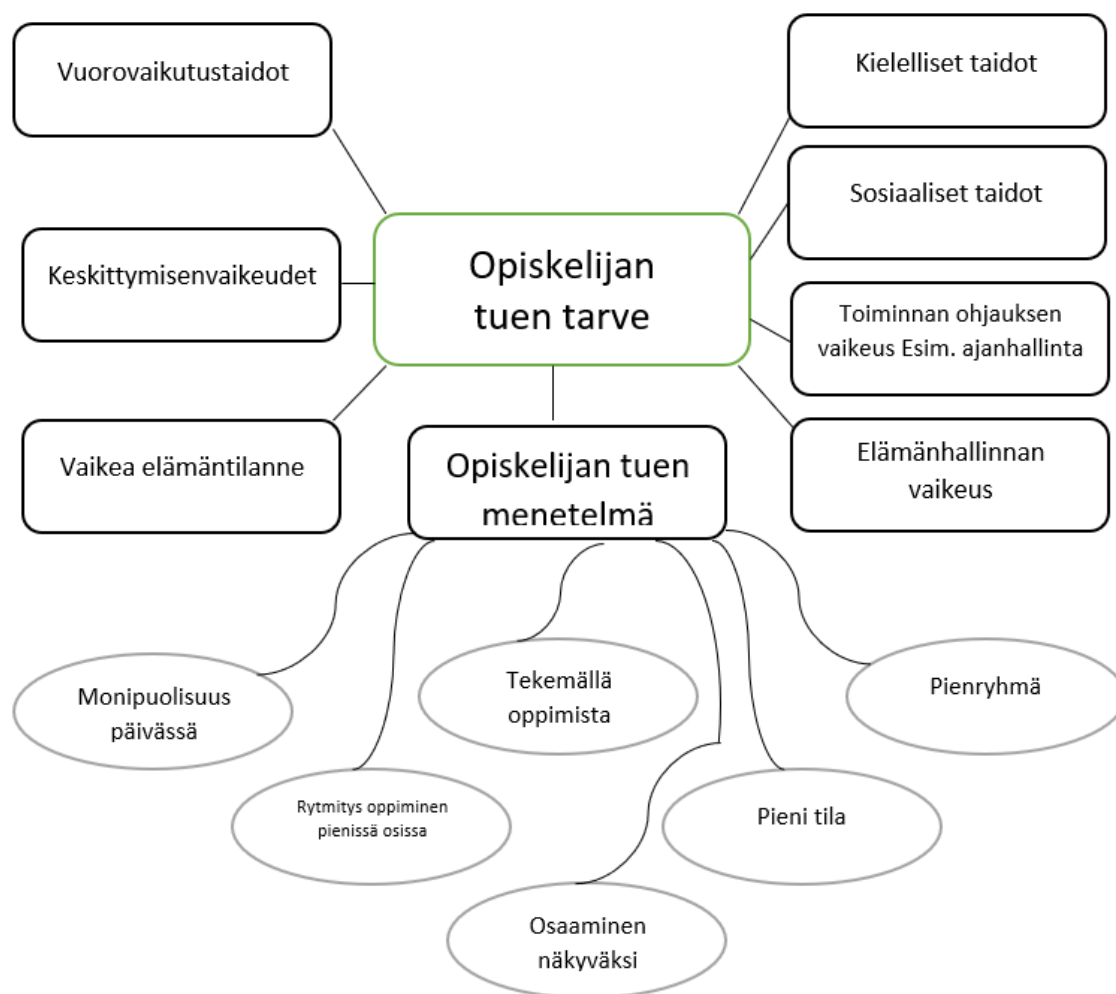
4.2.1 Haastatteluvastauksista miellekartaksi

Haastatteluvastauksia tarkasteltiin sisällönanalyysin avulla. (Paitsi kohdassa 4.2.4 keskustelua opinnollistamisen teemasta.) Haastattelun vastauksiin perehdyttiin tarkasti ja vastaukset luettiin useaan kertaan läpi. Tiivistäminen onnistui pääsääntöisesti suoraviivaisesti samoina tai samankaltaisina toistuvien ilmaisujen myötä. Alateemoihin luokittelu eli klusterointi tapahtui sana/sanayhdistelmien avulla. Vastauksista koottiin alkuperäiset lausumat word-taulukkoon ja niille luotiin pelkistetyt ilmaisukset. Pelkistämisen jälkeen aineistosta muodostui alateema ja yläteema. Aineiston luokittelu helpottui, kun aineistoa pelkistettiin yksinkertaisemmiksi ilmaisuiksi. Alateemat nousivat esiin kyselyaineistosta tunnistettavien yhtäläisyyksien ja poikkeavuuksien perusteella. Alateeman aineisto luokiteltiin eri yläteemaan teorian mukaisesti. Liitteessä 5 olevassa taulukossa esitetään esimerkin avulla, miten luokittelu on tehty. Analyysin perusteella muodostettiin kuvio 1. oleva miellekartta. Sisällönanalyysi tehtiin induktiivisesti eli aineistolähtöisesti. (kts. Kananen 2015 ym.)

Toinen kysymys vastasi siihen, millaisen opiskelijan ajattelet hyötyvän työpajalle opinnollistamisesta? Sisällön analyysi kuvataan liitteessä 5. (kuvio 1.) Jokainen vastaajista kertoi opiskelijan olevan tuen tarvitsija. Melkein kaikki vastaajista kuvasivat opiskelijalla olevan elämänhallinnan haasteita. Opettajat kuvasivat koulunkäynnin tukea monisanaisesti.

Olen koonnut vastauksista yhteenvedon, Miellekartan (kuvio 1), helpottamaan vastausten lukemista. Tutkimuksessa selvitettiin haastattelun avulla, millaisen opiskelijan ajattelet hyötyvän työpajalle opinnollistamisesta? Miellekartan jaoin kahteen päätasoon; opiskelijan tuen tarve ja opiskelijan tuen menetelmä. Opiskelijan tuen tarve teemaan kuuluu vuorovaikutustaidot, keskittymisvaikeudet, vaikea elämäntilanne, kielelliset taidot, sosiaaliset taidot, ajanhallinta ja elämäntilanteen vaikeus. Toisena pääteemana opettajat kuvasivat opiskelijalle annettavaa koulunkäynnin tukea. Alatasoksi lajittelin monipuolisuus päivässä, tekemällä oppimista, pienryhmä, pieni tila, osaaminen tehdään näkyväksi ja rytmitys oppimiseen pienissä osissa.

Millaisen opiskelijan ajattelet hyötyvän työpajalle opinnollistamisesta?

Kuvio 1. Tukea tarvitsevat opiskelijat hyötyvät opinnollistamisesta

Otteita muutamista vastauksista:

”Pääsääntöisesti elämänhallinnan haasteita. Elikkä kaverit on ollu joko lahjakkaita nukkumaan, että ne ei pääse koululle tietyissä ajoissa tai vastaavaa ja meillä ei ole ollu aikaa niitä metsästää, että siellä Karhupajalla niillä on pikkusen enempi aikaa siihen elämänhallinnan asioihin liittyviin juttuihin.”

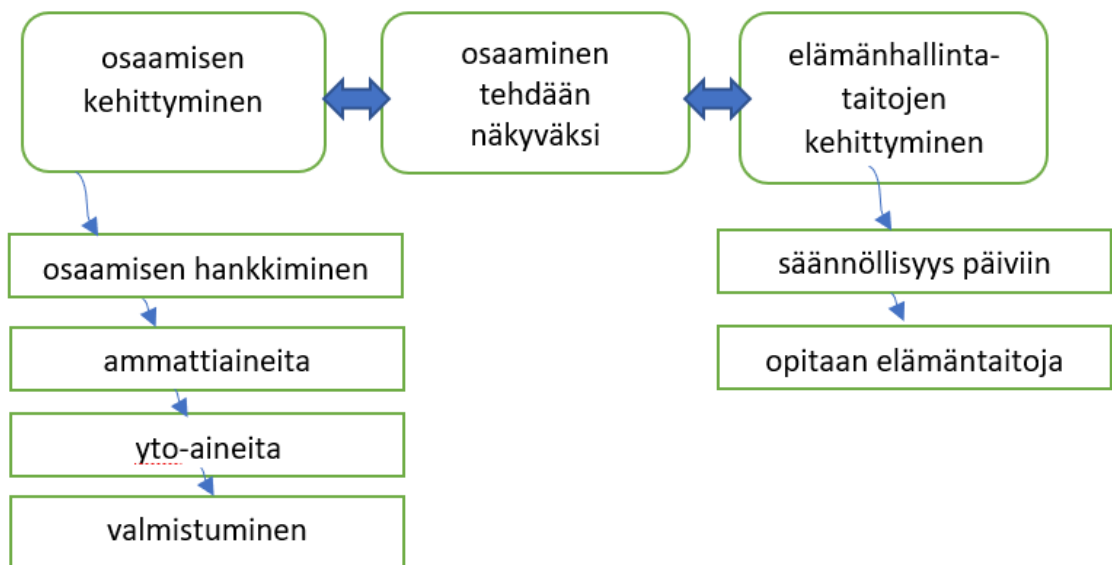
”No sellasen, joka vaatii yksilöllistä ohjausta ja sitten elämänhallintaa ylipäätään niin ja päiviin tulee monipuolisuutta, rytmitystä. Jonka aikaa tehhään jotakin ja sitten vaihetaan. Pysyy se mielenkiinto niin sanotusti yllä. Aattelempa niin, että siellä ei tarvitse koko ajan opiskella, vaan tehdään työpajan muitakin aktiviteetteja välillä ja sitten opiskellaan ja tällä tavalla rytmitetään se päivä.”

4.2.2 Opinnollistamisen hyödyt

Kolmannessa kysymyksessä opettajat pohtivat opinnollistamisen hyötyjä opiskelijalle. Jokainen vastaaja toi esiin sen, että opiskelijan opinnot etenevät. Yläluokaksi muodostui osaamisen kehittyminen, osaaminen tehdään näkyväksi ja elämönhallintataitojen kehittyminen. Sisällön analyysi kuvataan liitteessä 6. Tähän kysymykseen opettajat vastasivat lyhyesti.

Miellekartan (kuvio 2.) jaoin kolmeen päätasoon; opinnot etenevät, osaaminen tehdään näkyväksi ja elämönhallintataitojen kehittyminen. Opinnot etenevät-teemaan kuuluu osaamisen hankkiminen, ammattiaineita, yto-aineita ja valmistuminen. Toisena pääteemana opettajat kuvasivat sitä, että osaaminen tehdään näkyväksi. Kolmannessa teemassa elämönhallintataidot kehittyvät, alatasoksi luokittelin säännöllisen päivärytmin ja elämäntaitojen oppimisen.

Mitä hyötyä opinnollistamisesta voi olla opiskelijalle?

Kuvio 2. Opinnollistamisen hyödyt opiskelijalle

Neljännessä kysymyksessä opettajat kertoivat odotuksiaan siitä, mitä toivovat opiskelijan oppivan Karhupajalla. Vastauksissa Pudasjärven yksikön ammatilliset opettajat kuvasivat erilaisia elämönhallintataitoja sanoilla; arkielämän asioita, työrytmiä, päivärytmiä ja sosiaalisia taitoja. Opintoihin liittyviä asioita kuvattiin sanoilla; oppimaan oppimista ja henkilökohtaisen osaamisen kehittämistä.

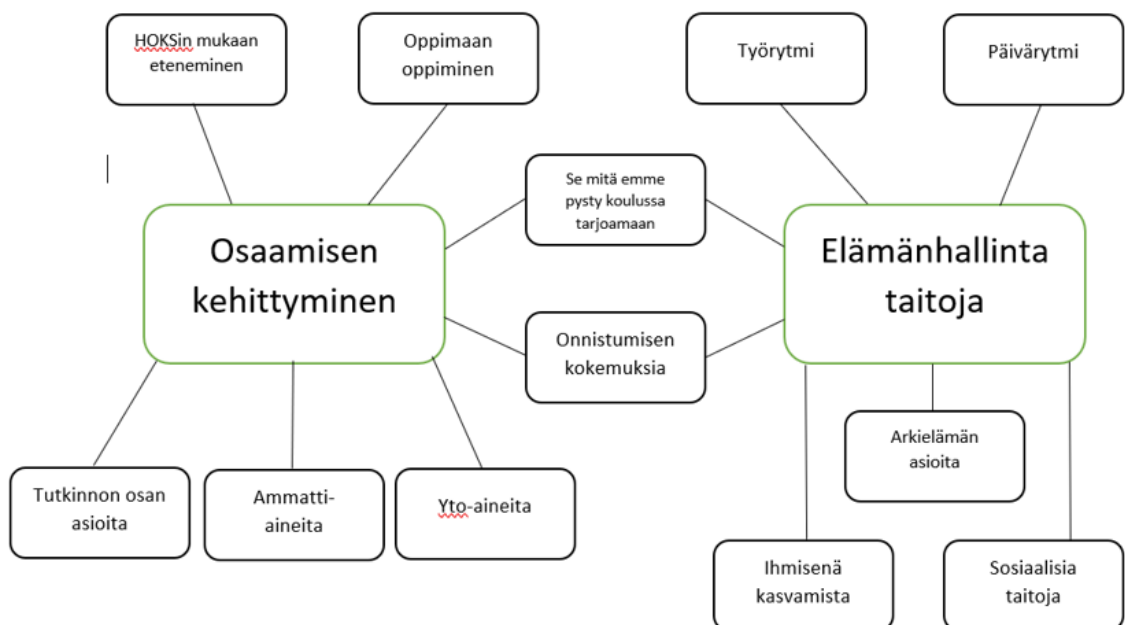
suunnitelman mukaan etenemistä. Karhupajalla opiskelijan odotettiin saavan onnistumisen kokemuksia ja toivottiin ihmisenä kasvamista. Eräs vastaus toiveista kiteytyi sanoihin. ”Se mitä me emme pysty koulussa tarjoamaan.” Sisällön analyysi kuvataan liitteessä 7.

Otteita muutamista vastauksista:

”No. Minusta tämmöstä säännöllisyyttä. Oppii sen päivärytmin. Oppii opiskelemaan. Siinä kuitenkin on kannustaja ja tuki siinä vierellä ja varmaan siinä oppii näkemään, että kuinka hyödyllistä on tehdä niihin ammattiaiineisiin tai yto aineisiin liittyviä juttuja säännöllisesti, niin mä luulen, että se niinkö oppis senki, että se palkitsis. Se on tärkeä, että tulee onnistumisia.”

”Sanotaan perustaidot, niin onko se, että aina sanotaan opettajalle että, miksi te ette opeta esimerkiksi kellonaikoja tai työelämän näitä perussääntöjä, että semmoset asiat, kun lähtökohtaisesti saahaan kuntoon ja sitte jos mennään siihen ammatin sisältöön ja ne on kunnossa, niin silloin pystytään jo oppimaan uusia asioita. Ammatinsisältö, niitä asioita, joita pystytään hyväksi lukemaan mikä ammatti se tahansa onkin ja sitä hilijaa (mukaa) kun perusta on kunnossa”

Mitä opettajat toivovat opiskelijan oppivan Karhupajalla?

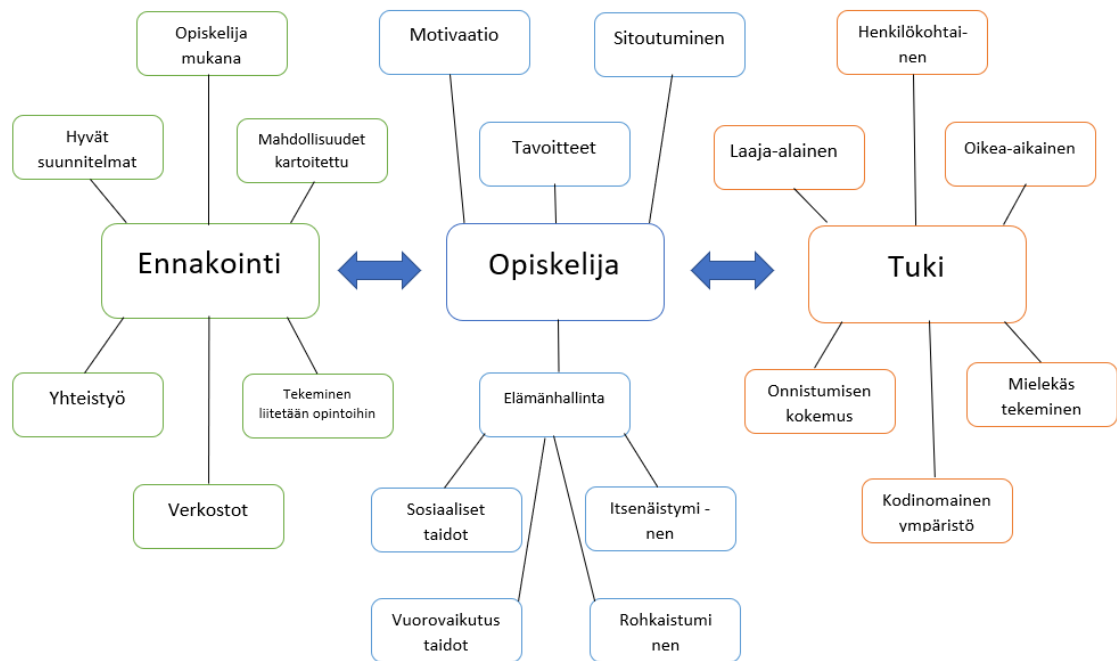

Kuvio 3. Opettajat toivovat opinnollistetun osaamisen ja elämänhallintataitojen kehittymistä

Viidennessä kysymyksessä opettajat kuvailivat miten opinnollistamisesta saadaan paras hyöty opiskelijalle. Opettajien vastaukset jakoutuivat kolmeen eri kategoriaan analyysissä. Ennakoinnin

merkitys, opiskelijan oma motivaatio ja opiskelijalle annettava tuen kuvaaminen korostui vastauksissa. Useissa vastauksissa opiskelijalle annettavaa tukea kuvattiin erilaisilla termeillä. Henkilökohtainen tuki, laaja-alainen tuki ja oikea-aikainen tuki, onnistumisen kokemusten merkitys, mielekäs tekeminen ja kodinomaisen ympäristö. (Liite 8.)

Kuvaile, miten opinnollistamisesta saadaan paras hyöty opiskelijalle

Kuvio 4. Opinnollistamisen hyvät keinot

Otteita muutamista vastauksista:

”Varmasti, että se opiskelija on siinä prosessissa mukana, kun sitä kartoitetaan ja myöskin halukas siihen ja sittoutuu ja sitten myöskin, se että siinä on monta tai sanotaanko tarvittavat osapuolet mukana. Jaa ne tavoitteetkin katotaan siitä sen opiskelijan lähtökohista käsin. Siellä on mielekästä tekemistä ja siellä on myöskin sitä ohjausresurssia siihen käytettävissä. Jos se opiskelija ei sittouvu siihen hommaan niin me voijaan tehdä, vaikka kuinka paljon töitä, mutta se homma tyssä siihen.”

”No sillä lailla, että opiskelija, kun saa siellä tehdä Karhupajalla niitä tehtäviä mitkä hänelle on siellä valikoitunu, niin hän saa siellä sitten niistä onnistumisen kokemuksia, hänen sosiaaliset taidot, vuorovaikutustaidot kaikki kehitty ja hän selviytyy ihan päivittäisistä asioista pikkuhiljaa itsenäisesti ja rohkaistuu sieltä tulemaan tavallaan ulos kuoresta ja puhkeaa kukkaan.”

4.2.3 Opinnollistamisen haasteet

Kuudennessa kysymyksessä opettajat kuvailivat minkälaisia haasteita opinnollistaminen tuo opiskelijalle. Pääluokaksi muodostui opiskelijan haasteet, leimautumisen pelko, osaamisen tunnistamisen vaikeus ja elämönhallinnan puutteet ja oppimisympäristön puutteet. (Liite 9.)

Otteita muutamista vastauksista:

”Sinne pajalle ei mennä tekemään vain jotakin, vaan kyllä siinä kulkee se opiskelu mukana ihan tiiviisti.”

” En mä näkis, että siinä tulis kauhiasti haasteita.”

”Se että tunnistaa niitä osa-alueita mitkä liittyy johonkin alaan, se että joku osaaminen on jonkun tutkinnon osan suorittamista.”

Miellekartan jaoin neljään päätasoon; Pääluokaksi muodostui opiskelijan haasteet, leimautumisen pelko, osaamisen tunnistamisen vaikeus ja elämönhallinnan puutteet ja oppimisympäristön puutteet. Opiskelijan haasteisiin yhdistyvät; leimautumisen pelko, työpajaa ei mielletä opiskelupaikaksi, menestymisen ja pärjäämisen pelko, itseluottamuksen puute, sitoutumisen vaikeus, elämönhallintataitojen puutteet ja vaikea oppimisvaikeus.

Minkälaisia haasteita opinnollistaminen työpajalle tuo opiskelijalle?

Kuvio 5. Työpajalle opinnollistetun haasteet

Seitsemännessä kysymyksessä opettajat pohtivat opinnollistamisen haasteita omasta näkökulmastaan. Puolet opettajista kuvasi vastauksissa sitä, että työpajan oppimisympäristö ja mahdolliset työtehtävät ovat hyvin rajallisia. 2/6 opettajaa kertoi opettajien aikataulujen ja resurssien olevan haasteita aiheuttava tekijä. Eräässä vastauksessa opettaja kertoi opetussuunnitelman olevan niin laaja ja iso, että osaamistavoitteiden pilkkominen on haasteellista. Sisällön analyysi kuvataan liitteessä 10.

Minkälaisia haasteita sinulla on ollut opinnollistamiseen liittyen?

Kuvio 6. Opettajien haasteet työpajalle opinnollistamisesta

Otteita muutamista vastauksista:

”Maailma muuttuu nopeasti ja sitte siellä pajalla muuttuu tilanne ja meillä muuttuu itelläki taas tutkinnon peruste ja kuinka muuttuu tilanne ja sitte pitää tarkastella, että onko nämä nyt ajan-tasalla ja onko nämä enää käypäsiä, nämä suunnitelmat, kun se kartotettiin se tilanne.”

”Onko siellä semmosia työtehtäviä mitkä sopii tutkintoon, että hyötyykö se opiskelija tavallaan siitä Karhupajajaksosta.”

4.2.4 Keskustelua opinnollistamisen teemasta

Kahdeksas kysymys oli avoin: Mitä muuta sinulla tulee mieleen opinnollistamisen teemaan liittyen. Kaikki vastaajat eivät halunneet kommentoida mitään. Keskusteluissa opettajat kokivat opinnollistamisen työpajalle tärkeäksi asiaksi. Kommenteissa esiin nousseita asioita olivat;

-Käytetään kaikkia mahdollisia apuja opiskelijoiden hyväksi, joista opinnollistaminen on yksi hyvä polku.

-Hyvällä työpajayhteistyöllä voidaan ehkäistä keskeyttämiä ja monenkin opiskelijan opinnot pelastaa.

-Karhupaja on osoittautunut monelta osain hyväksi paikaksi.

-Pakottamalla opinnollistaminen ei onnistu, vaan opiskelijan oma halu on onnistumisen edellytys.

-Yleisesti toivottiin tiiviimpää yhteistyötä ja vierailuja puolin ja toisin.

Otteita muutamista vastauksista:

”Me ei olla koululla täydellisiä niin, kaikki apu vastaan mistä jostakin joku opiskelija voi saaja.”

”Se on monelta osin osoittautunu ihan hyväksi paikaksi.”

5 Pohdinta

Syrjäytymisen ehkäiseminen on kansantalouden ja yksilön kannalta kannattavaa. Opinnollistamistyö työpajaympäristössä on ollut mahdollistava tekijä, jonka avulla heillä on paremmat mahdollisuudet pysyä tämän yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä. (Juntunen 2012, 56, 58.) Opinnäytetyön perusteella voidaan tehdä päätelmä, jossa erityistä tukea tarvitsevat ammatillisen koulutuksen opiskelijat saavat tarvitsemaansa tukea työpajan oppimisympäristössä opettajien vastausten perusteella. Kysymyksessä mitä hyötyä opinnollistamisesta voi olla opiskelijalle? Jokainen vastaaja toi esiin sen, että opiskelijan opinnot etenevät. Osaaminen tehdään näkyväksi ja elämähallintataidot kehittyvät. Yhteiskunnan syrjäytymisen ehkäisemisen ja kansantalouden kannalta voidaan todeta, että yksilön opintojen eteneminen ja elämähallintataitojen kehittyminen vastaa syrjäytymisen ehkäisemisen haasteeseen. Juntunen (2021, 56–58) on todennut, että koulutusjärjestelmää tulisikin katsoa ja kehittää myös syrjäytymisen ehkäisyn välineenä.

Maskosen (2019,23) mukaan työpajat oppimisympäristönä ovat sosiaalisesti vahvistavia, toiminnallisia, moniammatillisia ja joustavia. Opettajien vastaukset olivat samansuuntaiset. Opettajat kuvasivat opiskelijan sosiaalisten taitojen kehittyvän työpajalla. Opinnollistamisesta saadaan paras hyöty tekemällä moniammatillista ja toimivaa yhteistyötä jo heti opinnollistamisen suunnitteluvaiheesta alkaen.

Maskosen mukaan (2019,23) kokonaisvaltainen lähestymistapa mahdollistaa valmentautujien geneeristen ja ammatillisten taitojen syntyminen ja vahvistamisen. Valmennusjakso edistää valmentautujan yksilöllistä kasvua, sosiaalista vahvistumista ja aktiivista osallisuutta, arjenhallintaa sekä opiskelua, ja työelämävalmiuksia (kuva 2.) Maskosen teoria tukee tämän opinnäytetyön saamia haastatteluvastauksia. Opettajat toivoivat opinnollistetun oppivan työrytmiä, päivärytmiä ja sosiaalisia taitoja, oppimaan oppimista, arkielämän asioita. He saavat onnistumisen kokemuksia ja kasvavat ihmisenä.

Oppimiseen ja oppimiskokemukseen vaikuttaa merkittävästi oppimisympäristö. Työpajan oppimisympäristö mahdollistaa koulumaisesta ympäristöstä poikkeavan ympäristön, jossa opiskelijan yksilölliset erot ja tarpeet huomioidaan. Opinnollistetut, joilla on vaikea sopeutua luokkahuone-maiseen oppimisympäristöön hyötyvät työpajalla tarjottavasta pienryhmätoiminnasta ja yhteisöllisestä ja toiminnallisesta toiminnasta kaikkein eniten. (Piha 2014, 5.) Tässä opinnäytetyössä opettajien vastauksista saadaan samanlainen johtopäätös. Opettajien vastausten perusteella

opinnollistamisesta hyötyvät parhaiten opiskelijat, jotka eivät opi luokkahuonemaisessa oppimisympäristössä. Opiskelijat tarvitsevat yksilöllisempää ohjausta pienryhmässä ja kodinomaisessa ympäristössä.

Kysymykseen minkälaisia haasteita sinulla on ollut opinnollistamiseen liittyen, opettajat kertoivat aikataulujen ja resurssien olevan haasteita aiheuttava tekijä. Koska opetussuunnitelmat ovat isoja ja laajoja, on osaamistavoitteiden pilkkominen myös haasteellista. Tutkinnonperusteet myös muuttuvat aika-ajoin. Thessmanin (2020, 27) mielestä olisikin hyvä, jos esimerkiksi opetushallitus loisi kaksitasoisen molempien toimijatahojen hyväksi havaittujen menetelmien yhdistävän menetelmän, joka toimisi ns. ainoana menetelmänä. Nyt opinnollistaminen jää yksittäisten toimijoiden ja erilaisten määräaikaisten hankkeiden varaan. Tässä opinnäytetyössä opettajien vastausten perusteella voin yhtyä Thessmanin mielipiteeseen. Yksi opinnollistamisen yhdistävä menetelmä toisi lisää vaikuttavuutta opinnollistamiseen. Se keventäisi myös opettajien työtaakkaa.

Opettajien haastatteluissa nousi voimakkaasti esiin opinnollistettavan motivaation merkitys. Opiskelijan motivaatio opinnollistamiseen on onnistumisen edellytys. Siekkisen (2017, 64) mukaan työpaja voi toimia hyvänä oppimisympäristönä ammattiopiston oppilaille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan kouluympäristössä. Hän myös pohtii, että ennen opinnollistamiseen ryhtymistä täytyy selvittää, onko opiskelijalla riittävä motivaatio ja toimintakyky opintojen tai opintojen edellyttämän osaamisen kerryttämiseen. Siekkinen kuvaa yhdeksi motivaation puuttumisen syyksi puutteita peruskoulujärjestelmässä. Ammatillisessa koulutuksessa on huomattu, että peruskoulun voi läpäistä lähes olemattomin tiedoin ja ennen kaikkea ilman toimintakykyä tai motivaatiota tulevia opintoja varten. Mielestä huoli on aiheellinen ja käytännössä valitettavasti todellinen. Opinnäytetyöntekijä toimii OSAO Pudasjärven yksikön ammatillisena erityisopettajana ja on työssään kohdannut vastaavia haasteita.

Vihervuori kuvaa (2014, 53) työpajaisilla yleisesti olevan depressiota, oppimisvaikeuksia, motivaation puutetta, fyysinen suorituskky voi olla heikko, ravinto on huonolaatuista, päihteet haittaavat arjen- ja rahanhallintaa ja ihmissuhteita, opittu ja geneettinen perimä vaikuttaa suorituskkyä alentavasti, pitkäjänteisyys puuttuu eikä ole totuttu sitoutumaan oikein mihinkään. Vihervuori haastaa pohtimaan, voisiko nuori tarvita ensin muunlaisia palveluita kuin työpajaympäristön ja opintojen suorittamisen. Mielestäni oppivelvollisuuden laajeneminen haastaa myös miettimään kuinka paljon oppilaitokselta tai työpajan opinnollistamiselta voidaan odottaa. Suurien haasteiden kanssa oleva nuori voi tarvita joskus myös laajempaa tukea.

5.1 Tulosten luotettavuus

Käytän laadullisessa tutkimuksessani monia erilaisia luotettavuuden kriteereitä, joiden avulla tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida. Useat näistä arvosteluperusteista perustuvat pitkälti Lincoln & Guban määrittämiin kriteereihin. (1985, 301–327). Opinnäytetyössäni käytän muun muassa aineistotriangulaatiota, arvioitavuutta eli riittävää dokumentaatiota ja kylläntymistä eli saturaatiota.

Triangulaatio tarkoittaa erilaisten aineistojen, teorioiden ja/tai menetelmien käyttöä samassa tutkimuksessa. Se lisää tutkimuksen luotettavuutta, sillä yksittäisellä tutkimusmenetelmällä on vaikea saada kattavaa kuvaa tutkimuskohteesta. Useammasta näkökulmasta ja useammalla menetelmällä on mahdollista korjata luotettavuusvirheitä. Käytin tässä työssä aineistotriangulaatiota eli tutkimuksessa yhdistellään useammanlaista aineistoa keskenään. (Eskola & Suoranta 2000, 68–69.) Tutkimuksessani on hyödynnetty ammatillisten opettajien teemoitettuja haastatteluja, aikaisempia tutkimuksia ja kirjallisuutta opinnollistamisen tarpeellisuudesta, teoritiedon analysointia, dialogista keskustelua ja työpajamuistiinpanojen sisällön analyysiä. Eri lähteistä kerätyillä aineistoilla olen saanut vahvistusta esitetyille väitteille ja tulkinnoille. Aikaisemmat tulokset tukevat opinnäytetyöni tuloksia. Opinnäytetyöni eri kysymyksissä toistui myös samankaltaiset vastaukset. Mielestäni nämä toistuvat tulokset kuvaavat hyvin luotettavuutta.

Tutkimusaineiston luotettavuutta olisi lisännyt entisestään, jos olisin voinut haastatella työpajalle opinnollistettuja opiskelijoita. Validia otantaa aiemmin opinollistetuista sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon opiskelijoista ei saatu OSAO Pudasjärven yksikön Priimus- järjestelmän tietokannasta, sillä opinnollistettuja oli liian vähän. Koska opinnollistettava TUVA-koulutus ei ole Suomessa vielä alkanut oli haastateltavia mahdoton löytää sieltäkään.

Koko opinnäytetyön luotettavuuden tarkastelussa edellytys on arvioitavuus eli riittävä dokumentaatio. Sen avulla voidaan pohtia työni ratkaisuja. Tutkimuksen eri vaiheissa tehdyt ratkaisut täytyy perustella. Olen pitänyt oppimispäiväkirjaa opinnäytetyön ideointivaiheesta alkaen. Oppimispäiväkirjassa on kuvattu opinnäytetyön etenemisestä ja syitä erilaisten päätösten tekemiselle. Laadullisen tutkimukseni analyysi eteni aineistosta litteroinnin ja luokittelun kautta tulkinaksi. Aineiston tiedonkeruumenetelmäksi valitsin teemahaastattelun, koska esimerkiksi kyselytutkimuksessa vastaukset olisivat voineet jäädä pinnalliseksi. Tein aineistonhallintasuunnitelman, jossa kuvaan aineiston dokumentaatiota ja laatua, säilytystä ja varmuuskopiointia, säilyttämiseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja laillisuuskysymyksiä sekä aineiston pitkäaikaissäilytystä. Aineistonhallintasuunnitelma on liitteessä 1. (Kananen, 2017 b, 178.)

Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että koko tutkimusprosessi ja tutkimusaineistot on tarkasti kuvattu. Haastattelun vastauksiin perehdyin huolella ja luin vastaukset useaan kertaan läpi. Tiivistäminen toteutui pääsääntöisesti suoraviivaisesti samoina tai samankaltaisina toistuvien ilmaisujen myötä. Tein klusteroinnin sana/sanayhdistelmien avulla. Vastauksista kokosin alkuperäiset lausumat word-taulukkoon ja loin niille pelkistetyt ilmaisukset. Pelkistämisen jälkeen aineistosta muodostui alateema ja yläteema. Alateemat nousivat esiin kyselyaineistosta tunnistettavien yhtäläisyyksien ja poikkeavuuksien perusteella. Alateeman aineiston luokittelin eri yläteemaan teorian mukaisesti. Liitteissä 5–10 on kuviot sisällönanalyseistä. (Kananen, 2014. 151–154.)

Laadullisten aineistojen luotettavuuden tarkastelua: Teemahaastattelu toteutettiin puolistrukturoitua menetelmää käyttäen, jonka avulla pääsin aiheeseen syvälle. Litteroin Teams- sovelluksen kautta nauhoitetut haastattelut. Sisällönanalyysin avulla luokittelin aineiston, jotta sain sen yksinkertaisesti käsiteltävään muotoon. Luokittelun jälkeen kokosin yhteenvedot miellekartaksi. Analysointimenetelmänä käytin induktiivista eli aineistolähtöistä menetelmää, jossa lähestymistavassa luokittelujärjestyksestä ei ole ennako-oletuksia. Aineistolähtöisessä analyysissä etenin yksittäisestä yleiseen eli teoreettiset käsitteet luotiin aineistosta. Minulla on pitkä kokemus opinnollistamisesta. Vaikka pyrin induktiiviseen sisällön analyysiin, olen edennyt aineistolähtöisesti. (Kananen, 2014, 151–154.) Kvalitatiivisen aineiston koon määrittämiseksi on käytännössä koeteltuja sääntöjä. Aineistoa täytyy olla riittävästi, kun uudet tapaukset eivät tuota enää mitään tutkimusongelman kannalta uutta tietoa, on saturaatio saavutettu. Tutkijan on tutkimuskohtaisesti mietittävä, milloin aineistoa on kerätty riittävästi ja se kattaa tutkimusongelman. (Eskola & Suoranta 2000, 62.) Opinnäytetyöni eri haastattelu vastauksissa toistui samanlaiset vastaukset. Samanlaiset vastaukset toistuivat myös vertailtaessa eri kysymyksiä. Koska vastaajamäärä oli suhteellisen pieni, analysoin koko aineiston.

Eettisyys ja eettinen toiminta on tutkimuksen tieteellisen toiminnan keskiössä. Se tarkoittaa, että tutkija on kiinnostunut uuden informaation hakemisesta ja tutkittavasta aiheesta. Kehittämistyön on luotava johdonmukaisuus ja sitä tehdessä tulee huomioida sen yhteiskunnallinen merkittävyys. Eettisiä kysymyksiä täytyy pohtia kehittämistyön jokaisessa vaiheessa, koska tutkijan ensimmäinen eettinen valinta on jo tutkimusaiheen valinta. (Kankkunen & Vehviläinen – Julkunen 2013, 211; Tuomi & Sarajärvi 2009, 125, 127.) Eettisyys ja eettinen toiminta on ollut opinnäytetyön edessä jokaisessa vaiheessa ohjaamassa valintoja.

Opinnäytetyössä on konstruktiiivinen tutkimusote. Konstruktiiiviselle tutkimukselle on tyypillistä, että tutkimuksen kohteena on tosielämän ongelma, joka täytyy ratkaista. Tutkimus perustuu vah-

vaan teoriapohjaan ja tutkimuksen aikana tuotetaan innovatiivinen ratkaisu alkuperäisen ongelman ratkaisemiseksi. (Lukka 2000.) Mielestäni konstruktiiivinen tutkimus tässä tutkimuksessa oli osuva, koska tutkimuksen aineistojen kautta syntyi se tulos mitä tavoittelin.

5.2 Tulosten anti tilaajalle

Sähkö- ja automaatiotekniikan ja TUVA-koulutuksen opinnollistaminen palvelee eniten työnantajaa. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen OSAO Pudasjärven yksikössä tarjottavat alat opinnollistetaan Karhupajan oppimisympäristöön. Ammatillisille opettajille suunnattu kysely tuo tilaajalle lisätietoa siitä, mitä asioita olisi hyvä ottaa huomioon laadukkaana opinnollistamisen jatko-suunnittelussa. Opettajien vastauksissa korostui yhteistyön merkitys ja opinnollistamisen ennakkovalmistelujen tärkeys. Selkeänä viestinä nousi myös se, että opiskelijan motivaatio on opinnollistamisen edellytys.

Tutkimuksellisen kehittämistyöni aikana sain vastauksen tutkimuskysymyksiini. Ensimmäisessä kysymyksessä- mitä TUVA-koulutuksen osia ja sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon osan osia voi opinnollistaa Karhupajan ympäristöihin ja toinen kysymys millainen on oppimisympäristön tunnistamisraportti TUVA-koulutuksesta ja sähkö- ja automaatioalan perustutkinnosta Karhupajan ympäristössä. Valmiit oppimisympäristön tunnistamisraportit vastaavat molempiin kysymyksiin liitteissä 2 ja 3.

Tutkimuskysymys- Millaista osaamista OSAO Pudasjärven yksikön opettajat odottavat Karhupajalla tapahtuvan opinnollistamisprosessiin osallistuneelle opiskelijalle? Vastauksissa oli kaksi pääteemaa; elämänhallintataidot ja opintojen eteneminen. Muutamissa vastauksissa vastaaja kuvasi, että ensin opetellaan arkielämän asioita; työrytmiä, päivärytmiä ja saadaan elämänhallintaa kuntoon. Sen jälkeen voidaan alkaa oppimaan ammattia, kun perusasiat on saatu järjestykseen. Opiskelijan henkilökohtainen suunnitelma ja opiskelijan oma motivaatio on lähtökohtana opinnollistamiselle. Sieltä tulevat ne asiat, joita odotetaan tapahtuvan karhupajalla. Eräs vastaus toiveista kiteytyi sanoihin. ”Se mitä me emme pysty koulussa tarjoamaan.” Opinnollistetun haasteita kuvaavassa kysymyksessä vastauksissa nousi esiin myös se, että opinnollistetun odotetaan opiskelvan Karhupajalla. Opintojen eteneminen on kuitenkin opinnollistamisen päämääränä.

Opinnäytetyön päätyttyä ohjausryhmän toimintaa ja yhteistyön käytänteitä jatketaan. Tavoitteena on opinnollistaa kaikki OSAO Pudasjärven yksikön tarjoamat alat. Molempien yksiköiden

henkilökunta tapaa toisensa jo tulevina viikkoina. Vierailuja puolin ja toisin suunnitellaan opinnollistamistyön jatkamiseksi.

5.3 Oma kehittyminen

Suomen kansallisessa tutkintojen viitekehyksessä tutkinnon on laitettu jollekin kahdeksasta viitekehysten vaatimustasosta. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen kuuluu tasolle 7. Sen kompetenssit ovat laajoja osaamiskokonaisuuksia, jotka kuvaavat pätevyyttä, suorituspotentiaalia ja kykyä suoriutua ammattiin kuuluvista työtehtävistä. (Auvinen, Heikkilä, Ilola, Kallioinen, Luopajarvi, Raij & Foslöf 2010, 4.) Käytän näitä kompetensseja pohtiessani omaa kehittymistäni suhteessa siihen tasoon, jota minulta ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittajana odotetaan.

Opinnäytetyöprosessi on ollut tiivis kokonaisuus, jossa olen saanut työskennellä itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä. Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä kehittämistehtävä on ollut ajankohtainen, innovatiivinen ja se on palvellut työtäni ammatillisena erityisopettajana, OSAO Pudasjärven yksikön erityisopetuksen vastuuopettajana. Mielestäni hallitsen laaja-alaisen ja pitkälle erikoistuneet oman alan erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytän tässä opinnäytetyössä itsenäisen ajattelun ja tutkimuksen perustana. Näitä asiantuntijatehtävissä toimimisen taitoja edellytetään tason 7 kompetensseissa. (KTS. Auvinen ym. 2010.)

Mielestäni opinnäytetyöni osoittaa, että olen ratkaissut vaativia ongelmia tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa, jossa kehitin uutta tietoa ja toimintatapoja sekä sovelsin ja yhdistin eri alojen tietoja. Ymmärrän myös alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelen niitä ja uutta tietoa kriittisesti. Olen viestinyt hyvin suullisesti ja kirjallisesti alan, että alan ulkopuoliselle yleisölle opinnäytetyöni aikana. (KTS. Auvinen ym. 2010.)

Ainoana haastavana kompetenssina on ollut näyttää, kuinka kykenen vaatimaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja yhdellä vieraalla kielellä. Opinnäytetyössäni voisi olla enemmän kansainvälistä tekstiä. Tosin suoraan opinnollistamisesta toisella asteella tai työpajatoiminnan opinnollistamisen tieteellisiä kirjoituksia englannin kielellä ei ole tehty. (KTS. Auvinen ym. 2010.)

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kompetensseista vahvuuteni on ihmisten ja asioiden johtaminen. Opinnäytetyöni toimijoiden ja haastateltavien sujuvan yhteistyön myötä opinnäytetyön

etenemistä on ollut helppoa johtaa. Työni onnistumisen edellytys on ollut toimiva verkostoyhteistyö, jossa jokainen toimija on tehnyt oman osansa. Yhteistyö Karhupajan ja OSAO Pudasjärven yksikön kanssa on ollut saumatonta, positiivista yhteiskehittämistä. Olen oppinut arvostamaan entistä enemmän moniammatillista yhteistyötä. Ilman esihenkilöitä, työpajan henkilökuntaa tai ilman opettajia tämän kehittämistyön tekeminen ei olisi ollut mahdollista. (KTS. Auvinen ym. 2010.)

Olen myös erityisen tyytyväinen napakasta työskentelyotteesta ohjausryhmän kokouksissa ja työpajamuotoisissa opinnollistamisen kehittämisen päivissä. Opinnollistamisen organisointi on sujunut omasta mielestäni sujuvasti. Tämä osoittaa taitojani vastata vaadittaviin kompetensseihin johtamaa ja kehittää monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja, johtamaan asioita ja ihmisiä sekä arvioimaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien toimintaa. (KTS. Auvinen ym. 2010.)

Opinnäytetyöni johtamistyylinä käytin mahdollistavaa johtamista, jossa ihmisille annetaan valtaa ja vastuuta, jotta heillä on mahdollisuus kehittää työtään ja kehittyä työssään. Johtamisessani korostin motivaatiota ja yhteisöllisyyden merkitystä. Uskon, että saavutimme ohjausryhmän kanssa yhteisöllisyyden tunteen ja toimijat olivat motivoituneita toimimaan yhteistä päämääräämme kohti. Tämä opinnäytetyö on ollut vasta alkuun paneva voima tulevia opinnollistamisia varten. Vankka pohja alkavalle laajemmalle työlle on nyt olemassa. Mielestäni tämä kompetensseissakin vaadittava suunnitelmallisuus kuvaa valmiuttani jatkuvaan oppimiseen ja taitoon kartuttaa oman alan tietoja ja käytäntöjä ja vastata muiden kehityksestä. (KTS. Auvinen ym. 2010.)

5.4 Jatkotutkimuksen aiheita

Oppivelvollisuus on laajentunut 18-ikävuoteen saakka. Nyt olisi entistä tärkeämpää kehittää valtakunnallinen opinnollistamisen menetelmä. Tällä hetkellä jokainen toimija puurtaa omalla sarallaan ja opinnollistaminen työpajoille ei ole tasalaatuista. Oppilaitoksen kannalta valtakunnallinen opinnollistamisen menetelmä sujuvoittaisi opiskelijoiden joustavia opiskelupolkuja.

OSAO Pudasjärven yksikössä opinnollistamisen ensimmäinen vaihe on saatu päätökseen tämän tutkimuksellisen kehittämistyön valmistuttua. Seuraavaksi yksikön kaikki ammatillisen koulutuksen linjat opinnollistetaan Karhupajalle, tämä työ jatkuu uusien ammattitutkintojen opinnollistamisella.

Lähteet

- Auvinen, P., Heikkilä, J., Ilola, H., Kallioinen, O., Luopajarvi, T., Raji, K & Foslöf, J. (2010). Suositus tutkintojen kansallisen viitekehyksen (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa. ARENE. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Saatavilla 13.11.2021. http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_nqf.pdf
- Harju, A. (2005). Opetus ja kasvatus, oppiminen ja kasvaminen aktiiviseen kansalaisuuteen. 2005. Kansalaisyhteiskunta. Tietopankki. Julkaistu 04.11.2020. Saatavilla 5.7.2021 <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/opetus-ja-kasvatus-oppiminen-ja-kasvaminen-aktiiviseen-kansalaisuuteen/>
- Hämäläinen, T & Palo, S. (2014). Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Johtamistarinat N.d. Mahdollistava johtaminen. Saatavilla 7.7.2021. <https://johtajatari-nat.fi/mahdollistava-johtaminen/>
- Juntunen, S. (2012). *Opinnollistaminen työpajaympäristössä*. YAMK-opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Saatavilla <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201205259985>
- Kananen K. (2017) b. Kehittämistutkimus interventiotutkimuksen muotona. Opas opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittajalle. Juvenes Print.
- Kananen K. (2017) b. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Juvenes Print.
- Kananen K. (2015). Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Juvenes Print.
- Karhupaja. (2021). Työtä, oppimista ja sisältöä arkeen. Esite.
- Kankkunen, P & Vehviläinen-Julkunen, K (2013). Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro.
- Karjula, H., Karjula, J. & Westerlund, E. (2020). Miten säilyttää yhteisöllisyys etätöaikana? Saatavilla 12.4.2021 <https://halsa.fi/blog/miten-sailyttaa-yhteisollisyys-etatyoaikana/>
- Kettunen, S. (2009). Onnistu projektissa. Juva: WS Bookwell Oy.

Koulutuskuntayhtymä OSAO. (2019). Strategia 2025. Saatavilla 18.4.2021. OSAO Koulutuskuntayhtymä intranet.

Laki ammatillisesta koulutuksesta (521/2017). Saatavilla 17.4.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531>

Lincoln, Y.S. & Guba, E.G. (1985). Naturalistic inquiry. Beverly Hills, Ca: Sage.

Lukka, K. (2000). The Key Issues of Applying the Constructive Approach to Field Research. Teoksessa Reponen, T. (ed.) (2000) Management Expertise for the New Millennium. In Commemoration of the 50th Anniversary of the Turku School of Economics and Business Administration. Publications of the Turku School of Economics and Business Administration, A-1:2000, p.113-128.

Maskonen, S., Pahlman, P & Wienkoop, V (2019). Osaaminen näkyväksi. Käsikirja työpajatoiminnan opinnollistajille. Valtakunnallinen Työpajayhdistys ry.

Mäntyneva, M (2017). Hallittu projekti. Jäntevästä suunnittelusta menestykselliseen toteutukseen. Kauppakamari. 2. Painos. Juvenes Print.

Nuorisolaki (1285/2016). Saatavilla 17.4.2021. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Nuorten työpajatoiminta (1285/2016). Saatavilla 18.4.2021. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285#Lidp446482656>

Nyman, A. ESR-projektin loppuraportti (2014). Ohjelmakausi 2007–2013 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Toimex-projekti.

OECD. 2015 a. OECD Skills Outlook (2015). Youth, skills and employability. OECD Publishing. Saatavilla 2.7.2021 https://read.oecd-ilibrary.org/education/oecd-skills-outlook-2015_9789264234178-en#page10

OECD. (2015) b. OECD Skills Outlook (2015). Youth, skills and employability. Summary in Finnish. OECD Publishing. Saatavilla 2.7.2021 https://read.oecd-ilibrary.org/education/oecd-skills-outlook-2015/summary/finnish_50b31b2a-fi#page2

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. (2018). Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3–5 painos. Sanoma Pro Oy. Helsinki. Opetushallitus a (2021) Oppivelvollisuus laajenee ammatilliseen koulutukseen. Uutinen. Saatavilla 6.7.2021 <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2021/oppivelvollisuus-laajenee-ammatilliseen-koulutukseen>

Opetushallitus b (2021). Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet on julkaistu. Tiedote. Saatavilla 14.6.2021. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2021/tutkintokoulutukseen-valmentavan-koulutuksen-perusteet-julkaistu>

Opetus ja kulttuuriministeriö a N.d Ammatillisen koulutuksen reformi Saatavilla 17.4.2021. Kärkhanke: Ammatillisen koulutuksen reformi - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö (minedu.fi)

Opetus ja kulttuuriministeriö b N.d. Oppivelvollisuuden laajentaminen. Saatavilla 17.4.2021. <https://minedu.fi/oppivelvollisuuden-laajentaminen>

Opintopolku (2021). a. ePerusteet / Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus OPH-1488-2021. Saatavilla 15.6.2021. <https://eperusteet.opintopolku.fi/beta/#/fi/tutkintoonvalmentava/7534950/tekstikappale/7534971>

Opintopolku. (2021). b. ePerusteet /Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus OPH-1488-2021. Koulutuksen osien tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Saatavilla 9.8.2021. <https://eperusteet.opintopolku.fi/beta/#/fi/tutkintoonvalmentava/7534950/tekstikappale/7535290>

OSAO. (2019). a. Hallinto ja päätöksen teko. saatavilla 1.4.2021. <https://www.osao.fi/tietoa-osaosta/hallinto-ja-paatoksenteko/>

OSAO. (2019). b. Tietoa hakemisesta. Saatavilla 1.4.2021. <https://www.osao.fi/tietoa-hakemisesta/yksikot/pudasjarven-yksikko/>

Piha, E. (2014). Opinnollistaminen starttivalmennuksessa. YAMK-opinnäytetyö Metropolia Ammattikorkeakoulu. Saatavilla 5.7.2021. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201405208907>

Pitkänen, A. (2019). Suomen Kuntaliitto. Ammatillinen koulutus- mainettaan parempi. Kuntien omistajaohjaus ammatillisessa koulutuksessa. Teoksessa M, Vuorensola (toim.) Jatkuva oppiminen tulevaisuuden paras työelämätaito. (37–38). Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Pudasjärven kaupunki. (2017). Kuntastrategia. Saatavilla 14.4.2021. https://www.pudasjarvi.fi/tiedostot/liitteet/suunnitelmat-ohjelmat/kuntastrategia_2017-2027.PDF

Räty, K. (2021). Saatavilla 14.6.2021. <https://minedu.fi/documents/1410845/73066054/TUVA-koulutuksen+perusteet.pdf/df0442af-1ec1-3c82-db83-13940e10fc95/TUVA-koulutuksen+perusteet.pdf?t=1619611976260>

- Salonen, K. (2013). Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulu. Puheenvuoroja 72.
- Salonen, K., Eloranta, S., Hautala, T. & Kinos, S. (2017). Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulussa. Tutun ammattikorkeakoulu. Turun korkeakoulun materiaaleja 108. Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy, Tampere
- Shneider, M. (2017). Google Spent 2 Years Studying 180 Teams. The Most Successful Ones Shared These 5 Traits. Insights from Google’s new study could forever change how teams are assembled. Inc. Saatavilla 12.4.2021 <https://www.inc.com/michael-schneider/google-thought-they-knew-how-to-create-the-perfect.html>
- Siekkinen M. (2017). Salon työpajatoiminnan opinnollistaminen. YAMK-opinnäytetyö.
- Tekemällä oppii. (2014). Työpajapedagogiikka, valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Esite. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Tikkanen, E. (2020). ”Otetaan fyysistä etäisyyttä, mutta henkistä läheisyyttä.” –Kuinka johtaa etäällä, mutta läsnä ollen? Hälsa. Saatavilla 12.4.2021 <https://halsa.fi/tyohyvinvointi/otetaan-fyysista-etaisytytta-mutta-henkista-laheisytytta-kuinka-johtaa-etaalla-mutta-lasna-ollen/>
- Toikko, T & Rantanen, T. (2009). Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämissprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon, 3. korjattu painos. Juvenes Print.
- Tuomi, J & Sarajärvi, A (2009). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi.
- Työ- ja yrittäminen. N.d. Pudasjärven kaupunki. Karhupaja. Saatavilla 28.6.2021. <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja>
- Valtioneuvosto. (2019). Osallistava ja osaava Suomi- sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelma 2019. Julkaisu. Saatavilla 15.6.2021 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-808-3>
- Vihervuori, M. (2014) *Oppilaitos- ja yritysnäkökulmia opinnollistamiseen Länsi-uudenmaan alueella-la*. YAMK-opinnäytetyö. Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Saatavilla 5.7.2021. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201405147922>
- Vuorinen, T. (2013). Strategiakrja-20 työkalua. Saatavilla 18.4.2021. <https://kamk.finna.fi/kirjasto,Bisneskirjasto>

Wakkola, R. (2016). Etätyön vuorovaikutteinen johtaminen. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavilla 12.4.2021 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201606092237>

Aineistonhallintasuunnitelma

1. Aineistojen yleinen kuvaus

Opinnäytetyössä tutkimusaineistona käytetään teemoitettua haastattelu OSAO Pudasjärven yksikön ammatillisille opettajille. Teemahaastattelu tallennetaan Teams- sovelluksella.

2. Aineiston dokumentaatio ja laatu

Tutkimuksessa ei käytetä yksilöityjä henkilötietoja. Tunnistetietoina käytetään numerointia. Haastattelut litteroidaan ja kasataan yhteen käsitteiden perusteella.

3. Säilytys ja varmuuskopiointi

Tutkijana vain opinnäytetyöntekijä pääsee käsittelemään aineistoa sekä tarvittaessa jakaa sen turvallisesti toimeksiantajalle sekä ohjaavalle opettajalle. Tiedostot ovat salasanalla suojattuja.

4. Säilyttämiseen liittyvät eettiset ja laillisuuskysymykset

Henkilötietoja ei kerätä. Haastattelut jäävät Teams-sovelluksen muistiin. Opinnäytetyöntekijä tekee haastatteluun osallistuville selväksi, ettei aineistoon pääse ulkopuoliset käsiksi, vaan ainoastaan opinnäytetyöntekijä, ohjaava opettaja ja toimeksiantaja.

5. Aineiston avaaminen ja pitkäaikaissäilytys

Aineisto raportoidaan opinnäytetyöhön. Opinnäytetyön valmistuttua tutkimukseen liittyvät aineistot hävitetään niiltä osin kuin se on mahdollista.

Teemahaastattelu OSAO Pudasjärven yksikön ammatillisille opettajille

1. Oletko aiemmin opinnollistanut? (Jos olet; Kerrotko tarkemmin?)
2. Millaisen opiskelijan ajattelet hyötyvän työpajalle opinnollistamisesta?
3. Mitä hyötyä opinnollistamisesta voi olla opiskelijalle?
4. Mitä toivot opiskelijan oppivan Karhupajalla?
5. Kuvaille miten mielestäsi opinnollistamisesta saadaan paras hyöty opiskelijalle?
6. Millaisia haasteita opinnollistaminen tuo opiskelijalle? Millaisia haasteita sinulla on ollut opinnollistamiseen liittyen?
7. Mitä muuta sinulle tulee mieleen opinnollistamisen teemaan liittyen?

Oppimisympäristön tunnistamisraportti

- 1 -

Karhupaja

OPPIMISYMPÄRISTÖN TUNNISTAMISRAPORTTI SÄHKÖ- JA AUTOMAATIOALAN PERUSTUTKINTO

KARHUPAJA PUDASJÄRVI

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi

Toimipaikka: Karhupaja

Nettiosoite: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

KOOSTE OPPIMISYMPÄRISTÖISTÄ

Tunnistetut oppimisympäristöt

Työpaja Karhupaja

Osoite Teollisuustie 12, 93100 Pudasjärvi

Yhteystiedot <https://www.pudasjarvi.fi/yhteystiedot/henkilöestoluettelo/780-karhupaja>

Yhteyshenkilö Työllisyyspäällikkö Irina Hallikainen, irina.hallikainen@pudasjarvi.fi

Toimipisteet ja yksiköt/osastot, paikkakunta

- Digipaja
- Puupaja
- Auto- ja metallipaja
- Keittiö- ja siivouspaja

Tunnistetut oppimisympäristöt tutkinnoittain

- Karhupaja, Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto (2020) Sähkö- ja automaatioalalla toimiminen, 30 osp, osittain
- Karhupaja, Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto (2020) Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, pakolliset osaamistavoitteet, toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp
- Karhupaja, Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto (2020) Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, valinnaiset osaamistavoitteet, toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp, sosiaalisen median julkaisutaidot 3 osp, toiminta digitaalisessa ympäristössä, Office työkalut 3 osp, ohjelmointi 3 osp

Kaikki tunnistetut oppimisympäristöt perustuvat 19.12.2019 hyväksytyihin tutkinnonperusteisiin.

Päivitetty 14.10.2021

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi

Toimipaikka: Karhupaja

Nettiosoite: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

TYÖPAJAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Nuorten työpaja -Karhupaja on osa Pudasjärven kaupungin työllisyyspalveluja ja sisältää nuorille suunnattuja palveluja. Työpajatoimintaa on järjestetty vuodesta 1993. Karhupaja toimii Teollisuustie 12 sijaitsevassa teollisuushallissa. Karhupajan käytössä n. 500 m², josta työsalit auto/metalli 85 m² ja puu 105 m², toimisto- ja ryhmätoimintatilat sosiaalitiloiineen. Lisäksi tiloihin kuuluu Karhupajan yhteinen ruokailutila.

Nuorten työpajapalvelut on tarkoitettu 16-28-vuotiaille pudasjärveläisille nuorille. Toiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämäntaitoja sekä edistää hänen kasvuun, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. Valmennuksen määrä, muoto ja sisältö suunnitellaan yksilöllisesti yhdessä nuoren kanssa tukemaan hänen henkilökohtaisia tavoitteitaan. Nuori tulee työpajalle pääsääntöisesti viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan tahon ohjaamana kuten TE-toimisto, sosiaali- ja mielenterveystoimisto, etsivä nuorisotyö, kuntouttava työtoiminta ja oppilaitokset. Nuori voi hakeutua työpajalle myös oma-aloitteisesti. Työpajalle ohjatun nuoren valmennuksesta tehdään kirjallinen sopimus.

Tärkeimpiä tavoitteita on nuoren sosiaalinen vahvistaminen ja omatahtoinen kasvu osaksi yhteisöä. Tehtävänä on nuoren tukeminen erilaisissa arjenhallinnan taidoissa. Toiminnan tavoitteisiin kuuluu myös motivointi ja nuorta palvelevan koulutus-, työkokeilu- tai työpaikan etsiminen yhdessä nuoren kanssa. Valmennusjakso sisältää työntekoa pajan eri työpisteissä nuoren henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Seinättömän pajan mallia toteutetaan niiden nuorten kohdalla, jotka ovat suuntautumassa muille kuin työpajan tarjoamille aloille.

Karhupajalla työskentelee yksilövalmentaja ja kolme työvalmentajaa. Nuorten työpajalla tarjotaan yksilö-ryhmä- ja työvalmennusta keittiö-, siivous-, digi-, kädentaito-, puutyö-, auto- ja metallityöpajoissa. Karhupajan lähiesimiehenä toimii työllisyyspäällikkö.

OPPIMISYMPÄRISTÖN KUVAUS YKSIKÖITTÄIN

DIGIPAJA TEOLLISUUSTIE 12, 93100 PUDASJÄRVI

Pajalla tunnistettavat ja tunnustettavat tutkinnot ja tutkinnon osat

- Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto (2020) Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, pakolliset osaamistavoitteet, toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp
- Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto (2020) Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, valinnaiset osaamistavoitteet, toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp, sosiaalisen median julkaisutaidot 3 osp, toiminta digitaalisessa ympäristössä, Office työkalut 3 osp, ohjelmointi 3 osp

Pajan fyysinen työympäristö

Maksulliset sovellukset:

- Adobe Photoshop (kuvankäsittely), 1 lisenssi
- Office 365 (tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, tietokanta ja esitysgrafiikka)
- Publisher (taitto-ohjelmisto)

Maksuttomat sovellukset (OpenSource)

- Inkscape (vektori-grafiikka)
- Gimp (kuvankäsittely)
- Scribus (taitto-ohjelmisto)
- Blender (3d-mallinnus)
- FreeCad (3d-kappalemallintaminen)
- Visual Studio Code (ohjelmointiympäristö)
- Unity (peliohjelmointiympäristö)
- Wamp-verkkosovellusten kehitysympäristö (php ja Mysql)
- CentOS Stream (linux-serveri)
- OpenBSD (unix-järjestelmä)
- Wordpress CMS (sisällönhallintajärjestelmä)
- FileZilla (ftp-tiedonsiirto)

Laitteet:

- Kannettava tietokoneet: 2 kpl Dell Latitude 5490, joissa Dell 24 Professional P2419H 24" Full HD -näyttö, 8 kpl HP 840 Elitebook
- Tablet-tietokoneet: 4 kpl Samsung Galaxy A
- Tablet-jalustat: 4 kpl
- Studiomonitorikuulokkeet: 1 kpl Audio-Technica ATH-m20x
- Studiomikrofoni: 1 kpl Blackstorm Dark matter
- Kolmijalka: Rollei C5I Titanium Grey + FPH-52Q
- Valaistus: Falcon Eys DVR-512DVC - LED-rengasvalo
- Taustakangas: Blackstorm Green Screen -taustakangas (vihreä)

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi

Toimipaikka: Karhupaja

Nettiosoitte: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

- Järjestelmäkamera: 1 kpl Canon Powershot SX10IS
- Videokamera: 1 kpl Samsung digital camrecorder
- Web-kamera: 1 kpl Konftel (laajakuva), 1 kpl Logitech
- Projektori: Epson EB 2247U -led
- Langaton kokousasema: 1 kpl Benq
- Muistitikut: 30 kpl, Kingston DTSE9, 32 gb

Pajan tuotteet, palvelut ja työtehtävät

Digipaja on varsin tuore pajamuoto Karhupajalla. Toiminta on aloitettu helmikuussa 2021. Pajalla tehdään yritys yhteistyötä, jolloin valmentautujat pääsevät käsiksi todellisiin asiakasprojekteihin. Digipajalla voidaan tuottaa staattisia ja dynaamisia verkkosivustoja, tietokantasovelluksia, digitaalista sekä painokelpoista markkinointimateriaalia, muuta graafista suunnittelua ja sosiaalisen median kampanjoita (esim. animaatiot). Myös valokuvaus ja editointi ovat osana digipajan palveluja. Lisäksi voidaan tarjota asiakkaille pienimuotoista tietokoneiden korjauspalvelua, kuten esimerkiksi kiintolevyn, käyttömuistin ja virtalähteen vaihtopalvelu, sekä tietokoneen puhdistuspalvelua (aerosoli) ja potentiaalisen vian etsintää. Myös tietoteknisten laitteiden hankintaa tarjotaan konsultaatioapua yrityksille ja muille toimijoille.

Erityisiä huomioita Digipajalla huomioidaan valmentautujien ja oppijoiden erityisen tuen tarpeita, jolloin valmentautujille voidaan tarjota yksilöllistä ohjausta rauhallisessa ympäristössä.

TYÖPAJAYKSIKKÖ OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

Ohjaus pohjautuu erityisen tuen tarpeiden huomioimiseen, jossa luodaan rauhallinen oppimisympäristö valmentautujille/oppijoille. Työvalmentajalla on monipuolinen kokemus erityisryhmien ohjauksesta, sekä työ- ja yrittäjäkokemusta tieto- ja viestintätekniikan alalta, sekä amk-tason tutkinto sosiaalialalta. Valmentautujat saavat yksilöllistä lähiohjausta, jonka tarkoituksena on tuottaa onnistumisen kokemuksia kasvattaen oppimisvalmiuksia, sekä edistää valmentautujien ammatillisia valmiuksia työelämälähtöisesti. Laitteet ja sovellukset vastaavat nykyajan standardeja, mutta järjestelmäkamera sekä videokamera ovat jo käyttökaaren loppupuolella. Uusia laitehankintoja pyritään tekemään budjetin puitteissa.

Päiväys: 1.10.2021

Oppimisympäristön tunnistaja ja organisaatio: Lehtori Keijo Ruonala, p. 0400 820988
keijo.ruonala@osao.fi

Pajan yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Työvalmentaja, Jarno Niemelä, p. 0405924716,
jarno.niemela@pudasjarvi.fi

AVATUT TUTKINNON AMMATTITAITOVAATIMUKSET

Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, pakolliset osaamistavoitteet, toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp Valmentautuja käyttää yleisimpiä tieto- ja viestintätekniisiä laitteita ja tekee niihin liittyviä valintoja sekä käyttää digitaalisia palveluita ja sovelluksia. Osaaminen osoitetaan näyttökokeella.

Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen, valinnaiset osaamistavoitteet, toiminta digitaalisessa ympäristössä 9osp

Sosiaalisen median julkaisutaidot työelämässä 3 osp

Valmentautuja suorittaa itsenäisesti ja/ tai ohjatusti OSAO.fi Pinjan verkkokurssin.

Tavoitteena on, että valmentautuja

- ymmärtää graafisen- ohjeistuksen ja kielenkäytön
- osaa kuvata mobiililaitteilla sekä valokuvia, että lyhyitä videoita ja muokata kuvaamansa materiaalin julkaisukelpoiseksi
- osaa tuottaa tekstiä somekanaviin
- tuntee eri kanavien julkaisuperiaatteet

Toiminta digitaalisessa ympäristössä, Office työkalut3 osp,

Valmentautuja suorittaa itsenäisesti ja/ tai ohjatusti OSAO.fi Pinjan verkkokurssin.

Tavoitteena on, että valmentautuja

- osaa käyttää Wordia arkielämän ja työelämän tarpeisiin
- osaa käyttää Exceliä monipuolisesti arkielämän ja työelämän tarpeisiin
- käyttää esitys grafiikkaa arkielämän ja työelämän tarpeisiin
- osaa käyttää OneNotea monipuolisesti jäsennellyjen muistiinpanojen tekemiseen
- osaa tehdä kyselyn Forms-sovelluksella

Ohjelmointi 3 osp

Valmentautuja hyödyntää digipajan ohjelmointiympäristöä ja ohjelmointityökaluja pajaohjaajan ohjauksessa. Tavoitteena on, että valmentautuja

- osaa käyttää ohjelmoinnin perusrakenteita ja käsitteitä (algoritmeja)
- ratkaista pienimuotoisia ongelmia ja toteuttaa pieniä ohjelmia
- osaa hyödyntää valittua ohjelmointiympäristöä
- arvioida omaa osaamistaan ja valmiuksia ohjelmointityöhön

OPPIMISYMPÄRISTÖN KUVAUS YKSIKÖITTÄIN

AUTO- JA METALLIPAJA, TEOLLISUUSTIE 12, 93100 PUDASJÄRVI

Pajalla tunnistettavat ja tunnustettavat tutkinnot ja tutkinnon osat

- Karhupaja, Sähkö ja automaatioalan perustutkinto (2020) Sähkö- ja automaatioalalla toimiminen, 30 osp, osittain

Pajan fyysinen työympäristö

Karhupaja toimii Teollisuustie 12 sijaitsevassa teollisuushallissa. Karhupajan käytössä n. 500m² josta työsalit auto/metalli 85m² ja puu 105m², toimisto- ja ryhmätoimintatilat sosiaalituloineen. Lisäksi tiloihin kuuluu ruokailutila, jossa on perus keittiölaitteet.

Pajan tuotteet, palvelut ja työtehtävät

Autopajalla teemme pienimuotoisia huolto- ja korjaustöitä. Näitä ovat esimerkiksi renkaiden vaihdot, vannetyöt, öljynvaihdot, jarrujen kunnostukset, peräkärkyjen kunnostukset. Autopajalla on henkilöauto, johon voidaan myös kohdentaa harjoitustöitä. Autopajan yhteydessä on metallipaja, jossa voi perehtyä metallialan perusteisiin käytännön harjoituksissa. Tutustut hitsaamiseen ja tavallisimpiin metallityöstön tekniikoihin.

Erityisiä huomioita Autopajalla huomioidaan valmentautujien erityisen tue tarpeita, jolloin valmentautujille voidaan tarjota yksilöllistä ohjausta.

Sähkö ja elektroniikan harjoitusympäristö (alle 50 V.) Rakennetaan

Laitteet:

- 2-Pilari autonostin Nusbaum SPL 3000
- Rengaskone Sicam Colibri BL 512
- Tasapainoituskone Sicam SBM 55
- Öljynvaihtokärky
- Vikakoodilukija Launch CRP 129
- Yleismittari Autorange Digital Engine Analyzer
- Mutteriväännin
- Momenttiavaimet 0-25NM ja 40-200Nm
- Hydrauliprässi 25t
- Käsityökalusarja
- Jarrumäntätyökalusarja

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi

Toimipaikka: Karhupaja

Nettiosoite: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

- MIG- hitsauskone Kemppi Kempomat 253 2 kpl
- Puikkohitsauskone Esab
- Peltileikkuri
- Kanttikone
- Metallisorvi
- Pylväsporakone
- Hallitunkki Bahco 3t
- Metallivannesaha Bomar STG 230 DC
- Maalipinnan myllytyskone 2 kpl
- Ultraäänipesulaite 3 l
- Henkilöauto Ford Mondeo

TYÖPAJAYKSIKKÖ OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

Karhupajan fyysinen toimintaympäristö tukee valmentautujien osaamisen kehittymistä ja mahdollistaa osaamisen tunnistamisen.

Päiväys: 14.10.2021

Oppimisympäristön tunnistaja ja organisaatio: Lehtori Keijo Ruonala, p. 0400 820899
keijo.ruonala@osao.fi

Pajan yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Työvalmentaja, Jarmo Eskola, p 0405880124,
jarmo.eskola@pudasjarvi.fi

AVATUT TUTKINNON AMMATTITAITOVAATIMUKSET

Työskentelee turvallisesti sähkö- ja automaatioalan työmaalla

Valmentautuja käyttää työssä käytettäviä suojavarusteita, kuten suojalasit, viiltohanskat. Hän opettelee yleismittarin käytön, noudattaa annettuja ohjeita ja tekee harjoitukset virtapiirikaavioiden mukaisesti.

Hyödyntää sähkötekniikan perusteita työtehtävissään

Valmentautuja tekee peruskytkentöjä, joilla opetellaan tuntemaan sähkön perussuureet (jännite, virta ja resistanssi.) Hän tekee Ohmin lakiin, tehon yhtälöön, Kirchhoffin jännite- ja virtalakeihin liittyviä kytkentäharjoituksia.

Käyttää sähkö- ja automaatioalalla tarvittavia materiaaleja, komponentteja ja menetelmiä

Valmentautuja oppii käyttämään materiaaleja, komponentteja ja menetelmiä tekemällä edellä kuvattuja harjoituksia. Lisäksi opiskelija tutustuu eri materiaaleihin työskentelemällä puu-, auto- ja metallipajoissa.

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi

Toimipaikka: Karhupaja

Nettiosoite: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

Oppimisympäristön tunnistamisraportti - 9 -
Karhupaja

Työskentelee yhteistyössä asiakkaan ja työkohteen muiden toimijoiden kanssa

Valmentautuja ottaa harjoituksissa ja muussa toiminnassa huomioon muut pajalla työskentelevät ihmiset ja pitää asennusympäristön siistinä. Opiskelija huolehtii työ- ja asennusvälineistä ja huoltaa ne.

Oppimisympäristön tunnistamisraportti
Karhupaja

- 1 -

OPPIISYMPÄRISTÖN TUNNISTAMISRAPORTTI TUVA-KOULUTUS

KARHUPAJA PUDASJÄRVI

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi
Toimipaikka: Karhupaja
Nettiosoite: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

KOOSTE OPPIMISYMPÄRISTÖISTÄ

Tunnistetut oppimisympäristöt

Työpaja Karhupaja

Osoite Teollisuustie 12, 93100 Pudasjärvi

Yhteystiedot <https://www.pudasjarvi.fi/yhteystiedot/henkilöestouelutelo/780-karhupaja>

Yhteyshenkilö Työllisyyspäällikkö Irina Hallikainen, irina.hallikainen@pudasjarvi.fi

Toimipisteet ja yksiköt/osastot, paikkakunta

- Karhupajan ohjaus ja valmennus yleisesti
- Digipaja
- Puupaja
- Auto- ja metallipaja
- Keittiö- ja siivouspaja

Kaikki tunnistetut oppimisympäristöt perustuvat 06.05.2021 hyväksytyihin koulutuksenperusteisiin.

TYÖPAJAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Nuorten työpaja -Karhupaja on osa Pudasjärven kaupungin työllisyyspalveluja ja sisältää nuorille suunnattuja palveluja. Työpajatoimintaa on järjestetty vuodesta 1993. Karhupaja toimii Teollisuustie 12 sijaitsevassa teollisuushallissa. Karhupajan käytössä n. 500 m², josta työsalit auto/metalli 85 m² ja puu 105 m², toimisto- ja ryhmätoimintatilat sosiaalitiloineen. Lisäksi tiloihin kuuluu Karhupajan yhteinen ruokailutila.

Nuorten työpajapalvelut on tarkoitettu 16-28-vuotiaille pudasjärveläisille nuorille. Toiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. Valmennuksen määrä, muoto ja sisältö suunnitellaan yksilöllisesti yhdessä nuoren kanssa tukemaan hänen henkilökohtaisia tavoitteitaan. Nuori tulee työpajalle pääsääntöisesti viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan tahon ohjaamana kuten TE-toimisto, sosiaali- ja mielenterveystoimisto, etsivä nuorisotyö, kuntouttava työtoiminta ja oppilaitokset. Nuori voi hakeutua työpajalle myös oma-aloitteisesti. Työpajalle ohjatun nuoren valmennuksesta tehdään kirjallinen sopimus.

Tärkeimpiä tavoitteita on nuoren sosiaalinen vahvistaminen ja omatahtoinen kasvu osaksi yhteisöä. Tehtävänä on nuoren tukeminen erilaisissa arjenhallinnan taidoissa. Toiminnan tavoitteisiin kuuluu myös motivointi ja nuorta palvelevan koulutus-, työkokeilu- tai työpaikan etsiminen yhdessä nuoren kanssa. Valmennusjakso sisältää työntekoa pajan eri työpisteissä nuoren henkilökohtaisen suunnitelman

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi

Toimipaikka: Karhupaja

Nettiosoite: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

Oppimisympäristön tunnistamisraportti - 3 -

Karhupaja

mukaisesti. Seinättömän pajan mallia toteutetaan niiden nuorten kohdalla, jotka ovat suuntautumassa muille kuin työpajan tarjoamille aloille.

Karhupajalla työskentelee yksilövalmentaja ja kolme työvalmentajaa. Nuorten työpajalla tarjotaan yksilö-, ryhmä- ja työvalmennusta keittiö-, siivous-, digi-, kädentaito-, puutyö-, auto- ja metallityöpajoissa. Karhupajan lähiesimiehenä toimii työllisyyspäällikkö.

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi

Toimipaikka: Karhupaja

Nettiosoitte: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

OPPIMISYMPÄRISTÖN KUVAUS YKSIKÖITTÄIN

KARHUPAJAN OHJAUS JA VALMENNUS YLEISESTI

Pajalla tunnistettavat ja tunnustettavat tutkinnot ja tutkinnon osat

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (2021), kokonaan tai osittain

- Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot (2-10 viikkoa) Kokonaan
- Perustaitojen vahvistaminen (1-30 viikkoa) Kokonaan
- Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen (1-30 viikkoa) Osittain
- Arjen taidot ja yhteiskunnallinen osallisuus (1-20 viikkoa) Kokonaan
- Työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen (1-20 viikkoa) Osittain
- Valinnaiset opinnot (1-20) Kokonaan

Pajan fyysinen työympäristö

- Keittiö ja ruokasali
- Digiluokka
- Puun työstö tila
- Autonkorjaushalli ja metallintyöstö tila
- Askartelutila
- Neuvottelutila

Pajan tuotteet, palvelut ja työtehtävät

- Karhupajan keittiöpajassa on mahdollisuus harjoitella arjenhallinnassa tärkeitä asioita; mm. ruoanvalmistusta, siivousta ja vaatehuoltoa.
- Autopajalla on mahdollista toteuttaa pienimuotoisia autojen huolto- ja korjaustöitä. Autopajan yhteydessä on metallipaja, jossa on mahdollisuus opetella metallialan perusteita käytännön harjoituksissa.
- Digipajalla on mahdollisuus oppia web- ja peliohjelmointia, 3d mallintamista, graafista suunnittelua, sekä video- ja valokuvausta. Siellä on mahdollisuus harjoitella tuottamaan monipuolisesti sisältöä sosiaaliseen mediaan.
- Puutyöpajalla on mahdollisuus tehdä tilaustuotteita puusta ja valmistaa myyntituotteita.

TYÖPAJAYKSIKKÖ OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

Päiväys: 1.6.2021

Oppimisympäristön tunnistaja ja organisaatio: Tapio Ojala OSAO Pudasjärven yksikkö p. 0407471788, tapio.ojala@osao.fi

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi
 Toimipaikka: Karhupaja
 Nettiosoitte: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

Pajan yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Työllisyyspäällikkö Irina Hallikainen, p. 050 405 8409
 irina.hallikainen@pudasjarvi.fi Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

AVATUT KOULUTUKSEN AMMATTITAITOVAATIMUKSET

Kaikille yhteiset koulutuksen osat:

- **Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot (2-10 viikkoa)**

Opiskelijan tavoitteet:

- asettaa ja arvioi oman elämänsä tavoitteita ja toiveita (Kyllä)
- osaa kuvata itseensä oppijana ja opiskelijana (Kyllä)
- tutustuu erilaisiin tapoihin oppia ja hankkia osaamista (Kyllä)
- käyttää soveltuvia opiskelutaitoja (Kyllä)
- osaa suunnitella omia opintojaan tavoitteellisesti (Kyllä)
- osaa etsiä tietoa itseään kiinnostavista jatko-opinnoista sekä työelämävaihtoehdoista (Kyllä)
- tarkastelee vaihtoehtoisia uramahdollisuuksiaan myös tulevaisuuden näkökulmasta (Kyllä)
- arvioi omaa soveltuvuuttaan eri aloille (Kyllä)
- osaa tehdä realistisen jatko-opintosuunnitelman ja hakeutuu sen mukaisesti koulutukseen (Kyllä)
- valmistautuu opiskelemaan lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa (Kyllä)
- ymmärtää ja osaa käyttää opiskelu- ja urasuunnitteluun liittyvää kieltä (Kyllä)

Valinnaiset koulutuksen osat, joista opiskelijoita suorittaa vähintään kaksi:

- **Perustaitojen vahvistaminen (1-30 viikkoa)**

Opiskelijan tavoitteet:

- saavuttaa sellaiset perustaidot (luku-, numero- ja digitaidot), joiden avulla hän pystyy opiskelemaan toisen asteen opinnoissa (Kyllä)
- saavuttaa sellaisen opiskelu/tutkintokielen taidon, että se mahdollistaa toisen asteen koulutukseen osallistumiseen (Kyllä)
- kehittää eri tiedonalojen kielen osaamista ja käyttää opiskeltavaan aineeseen sopivia opiskelumenetelmiä (Kyllä)
- korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja erityisessä tutkinnossa, mikäli se on toiselle asteelle hakeutumisen näkökulmasta tarpeellista (Kyllä)

- **Lukiokoulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, (1-30 viikkoa) (Ei)**

- **Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen (1-30viikkoa)**

Opiskelijan tavoitteet:

- saavuttaa riittävän taidon ammatillisten opintojen opetuskielessä ja eri tiedonalojen tekstitaidoissa (sanavarasto, luetun ymmärtämis- ja tulkintataidot sekä tuottamistaidot) (Kyllä)
- osaa käyttää alakohtaiseen koulutukseen sopivia opiskelumenetelmiä ja tieto- ja viestintätekniikkaa opiskelun apuna (Kyllä)
- tutustuu ammatilliseen koulutukseen, sen käytäntöihin sekä arviointimenetelmiin (Ei)
- osaa arvioida ammatillisen koulutuksen sopivuuden itselleen (Kyllä)
- suorittaa itselleen sopivan ammatillisen koulutuksen opintoja (ammatilliset tutkinnon osat tai yhteiset tutkinnon osat). (Kyllä, opinnollistetuina osina)

Organisaatio / kaupunki: Pudasjärvi

Toimipaikka: Karhupaja

Nettiosoitte: <https://www.pudasjarvi.fi/tyo-ja-yrittaminen/karhupaja/pajatoiminta>

▪ **Arjen taidot ja yhteiskunnallinen osallisuus (1-20 viikkoa)**

Opiskelijan tavoitteet:

- arvioi ja vahvistaa toimintakykyään sekä hyvinvointiaan (Kyllä)
- tuntee mielen hyvinvoinnin perusteet ja tapoja vahvistaa sitä (Kyllä)
- kehittää kotitalousosaamistaan (Kyllä)
- vahvistaa arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden edellyttämiä taitoja ja harjaantuu kielenkäyttäjänä niihin liittyvissä tilanteissa (Kyllä)
- perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palveluihin ja osaa hakea tarvitsemiaan palveluja (Kyllä)
- tuntee yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja toimintaa (Kyllä)
- hankkii tietoja ja taitoja taloudellisen päätöksentekonsa tueksi (Kyllä)
- suunnittelee ja tekee arkielämään liittyviä valintoja, päätöksiä ja hankintoja sekä pohtii itsenäisen asumisen mahdollisuuksia ja edellytyksiä (Kyllä)
- tuntee turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat opiskelu- ja asuinympäristössään (Kyllä)
- tutustuu erilaisiin vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin liikunnan, taiteen, kulttuurin tai muiden tapahtumien avulla (Kyllä)

▪ **Työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen (1-20 viikkoa)**

Opiskelijan tavoitteet:

- tuntee työnhaun prosessin (Kyllä)
- tutustuu työpaikkoihin oppimisympäristöinä (Ei)
- tuntee työelämän ja yrittäjyyden keskeiset periaatteet (Kyllä)
- osaa toimia työyhteisön jäsenenä työpaikalla (Ei)
- osaa ajankäytön suunnittelua ja hallintaa (Kyllä)
- tuntee omat oikeutensa ja velvollisuutensa työpaikalla (Kyllä)
- tuntee mahdollisuutensa kansainvälisyysosaamisen kehittämiseen ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan kansainväliseen toimintaan (Ei)
- tutustuu yleisimpiin työpaikalla käytössä oleviin tietokoneohjelmiin ja työpaikan vuorovaikutustilanteiden kieleen (Kyllä)
- tiedostaa tulevaisuuden haasteet ja työelämän muutokset (Kyllä)

▪ **Valinnaiset opinnot (1-10 viikkoa)**

Kuvaus:

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti suorittaa valinnaisia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta tai valtakunnallisesta) tarjonnasta. Valinnaiset koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta. Opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin opiskelukieli, voidaan järjestää oman äidinkielen opetusta. Valinnaiset opinnot voivat sisältää myös esimerkiksi järjestöissä tehtävää vapaaehtoistyötä ja siihen liittyviä kursseja.

Kaikkia edellä mainittuja koulutuksen osia voidaan opiskella Karhupajalla yksilöllisen suunnitelman mukaisesti.

Sisällönanalyysi: Tukea tarvitsevat opiskelijat hyötyvät opinnollistamisesta

Millaisen opiskelija ajattelet hyötyvän työpajalle opinnollistamisesta?

lausuma	alaluokka	yläluokka
<p>pääsääntöisesti elämäntilanteen haasteita</p> <p>sosiaalisissa taidoissa vuorovaikutustaidoissa kielellisissä taidoissa voi olla haasteissa</p> <p>hankalaa olla koulussa ja keskittyä koko päivä</p> <p>tarvitsee jonkinlaista tukea opiskeluun tai työelämään</p> <p>lahjakkaita nukkumaan ne ei pääse koululle tietyissä ajoissa</p> <p>ei sen hetkisen elämäntilanteen takia soveltu julkiseen työhön</p>	<p>elämäntilanteen vaikeus</p> <p>sosiaaliset taidot vuorovaikutustaidot kielelliset taidot</p> <p>keskittymisen vaikeudet</p> <p>tuen tarve</p> <p>ajanhallinta</p> <p>vaikea elämäntilanne</p>	<p>Opiskelijan tuen tarve</p>
<p>voijaan tehdä erilaisia asioita oppimisen rinnalla päivittäin monipuolisuutta</p> <p>rytmitystä että pysyy mielenkiinto</p> <p>opiskelija, joka ei kykene opiskelemaan isossa ryhmässä</p> <p>tarvii pienen tilan</p> <p>enemmän käden taidoilla tai tämmösillä osoittamassa osaamistaan</p> <p>koulunkäyntiin liittyviä haasteita</p>	<p>monipuolinen ympäristö</p> <p>monipuolisuus päivissä</p> <p>rytmitys, oppiminen pienissä osissa</p> <p>pienryhmä</p> <p>pieni tila</p> <p>tekemällä oppimista</p> <p>koulunkäynnin tuki</p>	<p>Opiskelijan tuen menetelmä</p>

Sisällönanalyysi: Opinnollistamisen hyödyt opiskelijalle

Mitä hyötyä opinnollistamisesta voi olla opiskelijalle?

lausuma	alaluokka	yläluokka
oikiasti sitten ne opinnot etenee pajajakso tulee hyödyksi hankittuna osaamisena siinä sivussa niitä ammattiaineita, mutta eteenkin yto-aineita saadaan vietyä eteenpäin sitte jossain vaiheessa valmistuu	opinnot etenevät osaamisen hankkiminen ammattiaineita yto-aineita valmistuminen	osaamisen kehittyminen
sellaisia työtehtäviä mitä se opiskelija pystyy tekemään Saa sitte näkyväksi sitä omaa osaamista. osaaminen tehdään tavallaan näkyvämmäksi	osaaminen tehdään näkyväksi	osaaminen tehdään näkyväksi
tulee siihen päivään säännöllisyyttä opitaan elämönhallintataitoja moneltaki näkökantilta	säännöllisyys päivään opitaan elämönhallintataitoja	elämönhallintataitojen kehittyminen

Sisällönanalyysi: Opettajat toivovat opinnollistetun osaamisen ja elämänhallinnan kehittymistä

4. Mitä sinä toivot, että opiskelija oppii Karhupajalla?

Vastaus	Alaluokka	pääluokka
näitä varsinaisia opiskeltavia tutkinnon osan asioita oppii opiskelemaan ammattiaineisiin tai yt aineisiin liittyviä juttuja säännöllisesti mikä on tämä opetussuunnitelmassa olevat asiat ja sitten riippuen tutkinnon osasta niitä taitoja	tutkinnon osan asioita oppimaan oppiminen ammattiaineita yt aineita HOKS in mukaan eteneminen tutkinnon osan asioita	osaamisen kehittyminen
ihän arkielämän asioita tullaan oikaan aikaan töihin tai opiskellaan rytmiä, että aletaan hommin ja töihin ku sinne tullaan se on aika hyvä ympäristö oppia sosiaalisia taitoja oppii sen päivärytmin arkielämässä selviytymistä ja niitä liitetään sitten tähän ei vielä hallita niitä elämäntilanteita niin tuota jonkulaista kasvamista elämänhallintataitoja, jos niissä on ongelmia	arkielämän asioita työrytmi sosiaalisia taitoja päivärytmi arkielämän asioita ihmisenä kasvamista elämänhallinta taitoja	elämänhallinta taitoja
Se on tärkeä että tulee onnistumisia mitä me ei pystyt ä koulussa tarjoamaan	onnistumisen kokemuksia se mitä emme pysty koulussa tarjoamaan	elämänhallintataitoja/ opintojen eteneminen

Sisällönanalyysi: Opinnollistamisen hyvät keinot

Kuvaile miten opinnollistamisesta saadaan mielestäsi paras hyötyopiskelijalle?

Vastaus	Alaluokka	pääluokka
<p>kun meillä on tieto siitä, että mitkä <u>on</u> ne <u>mahollisuudet</u>, niin se pystytään suunnittelemaan ja liittämään opintoihin aika lailla suoraan</p> <p>ennakkoon kartoitettu yhteistyökuviota ja verkostoa että sitä voidaan sujuvasti lähteä toteuttamaan niitä suunnitelmia</p> <p>opiskelija on siinä prosessissa mukana, kun sitä kartoitetaan</p>	<p>mahdollisuudet kartoitettu</p> <p>tekeminen liitetään opintoihin</p> <p>yhteistyö verkosto hyvät suunnitelmat</p> <p>opiskelija mukana</p>	ennakointi
<p>ja on halukas <u>tavoitteetkin katotaan</u> siitä sen opiskelijan <u>lähtökohista</u> käsin</p> <p>jos opiskelija ei <u>sittouvu</u> siihen hommaan niin me voidaan <u>tehä</u> vaikka kuinka <u>paljion</u> töitä, mutta se homma tyssää siihen</p> <p>saadaan se elämänhallinta sille mallille, että se opiskelu on säännöllistä</p> <p>hänen sosiaaliset <u>taidot</u>, vuorovaikutustaidot kaikki kehitty ja hän selviytyy ihan päivittäisistä asioista pikkuhiljaa itsenäisesti ja rohkaistuu</p>	<p>motivaatio tavoitteet</p> <p>sitoutuminen</p> <p>elämänhallinta</p> <p>sosiaaliset taidot vuorovaikutustaidot itsenäistyminen rohkaistuminen</p>	opiskelija
<p>ja <u>siellä</u> on mielekästä tekemistä</p> <p>saa aika lailla kodinomaisessa olosuhteissa opiskella</p> <p>siellä tuki ja ohjaus on paljon henkilökohtaisempaa kuin täällä isossa porukassa hän saa siellä sitten niitä, onnistumisen kokemuksia</p> <p>opiskelijalle tuki oikeaan aikaan ja paikkaan haasteiden mukaan pitää saaja se perusongelma sieltä selville ja sitä korjattua</p>	<p>henkilökohtainen tuki mielekäs tekeminen</p> <p>kodinomainen ympäristö</p> <p>henkilökohtainen tuki onnistumisen kokemukset</p> <p>oikea-aikainen tuki laaja-alainen tuki</p>	tuki

Sisällönanalyysi: Opinnollistetun haasteet

Minkälaisia haasteita opinnollistaminen työpajalle tuo opiskelijalle?

vastaus	alaluokka	pääloukka
leimautuuko, kun lainausmerkeissä joutuu karhuajalle	leimautumisen pelko	opiskelijan haasteet
jos on se mielikuva, että pääsee pajalle huilaamaan, niin voi olla, että pitääkö täälläki opiskella	työpajaa ei mielletä opiskelupaikaksi	
elämähallintataidot ylipäättään	elämähallintataitojen puutteet	
todennäköisesti tehdään sopimus, että hän pitää siitä kiinni itsekin	sitoutumisen vaikeus	
saattaa olla niinkö ihan semmonen peleko, että ei luoteta siihen omaan tekemiseen	itseluottamuksen puute	
se voi olla se menestymisen peleko tavallaan tai pärjäämisen peleko	menestymisen ja pärjäämisen pelko	
ei kerta kaikkiaan pysty töihin, vaikka yritettäis minkälaisia apukeinoja käyttää on joku järeellinen systeemi, että ei pysty esimerkiksi jotakin tiettyä tiettyjä laskutoimituksia esimerkiksi, että ei pysty hahmottamaan	vaikea oppimisvaikeus	
en mä näkis, että siinä tulis kauhiasti haasteita, ettemminki mahdollisuuksia	en näkisi, että tulee haasteita, ennemminkin mahdollisuuksia	ennemmin mahdollisuuksia
ei voi lähellekään kaikkia sitä tässä ammattiala-aineisiin liittyvää asiaa opiskella	työpajaympäristössä ei ole paljoo ammatillisten tutkintojen oppimisympäristöä	oppimisympäristön puutteet
se tunnistaa, että joku osaaminen on jonkun tutkinnon osan suorittamista	osaamisen tunnistaminen vaikeaa	osaamisen tunnistamisen vaikeus

Sisällönanalyysi: Opettajien haasteet työpajalle opinnollistamisesta

Minkälaisia haasteita sinulla on ollut opinnollistamiseen liittyen?

vastaus	alaluokka	pääluokka
mahottoman laajoja ne osaamistavoitteet niissä opetussuunnitelmissa. Pitää pystyä käyttämään niin mitenhän mää sanoisin maalaisjärkeä tai väkivaltaa, ne on niin mahottoman laajoja ne osaamistavoitteet niissä opetussuunnitelmissa. Sanotaan, että maalaisjärki käyttöön, että saahaan tutkinnon osia tai suorituksia	opetussuunnitelmien osaamistavoitteiden pilkkominen	osaamistavoitteiden pilkkominen
siellä pajalla muuttuu tilanne ja meillä muuttuu itelläki taas tutkinnon peruste ja kuinka muuttuu tilanne ja sitte pitää tarkastella, että onko nämä nyt ajan tasalla ja onko nämä enää käypäsiä, nämä suunnitelmat, kun se kartotettiin se tilanne tämä vaatii aina hyvää yhteistyötä, että sillä se ois tärkeää verkostoituminen, että ois ajan tasalla siitä	tutkinnonperuste muuttuu tilanne työpajalla muuttuu tiivis verkostoyhteistyö	ajantasaisuuden haasteet
onko siellä semmsia työtehtäviä mitkä sopii tutkintoon, että hyötyykö se opiskelija tavallaan siitä Karhupajajaksosta	pajalla tekemisen mahdollisuudet rajalliset	rajallinen oppimisympäristö
aikataulu ja resurssikysymys aina on, että saajaan natsaamaan ne kohilleen jos on yksi kaveri, jolle pittää tehtä joku erikoisjuttu niin tullee heti ongelmia ajan käytön kanssa	aikataulu ja resurssikysymys	aikataulut ja resurssit